

16. Telefon: 13-03. Hírlap: 110, negyedóra 230, 24-
óra 600, este 1200 lej. Ki-
adás: Havonta 2, negyedóra 6,
12, este 30 darab.
Hirdetők: Hírlap: 110, negyedóra 230, 24-
óra 600, este 1200 lej. Ki-
adás: Havonta 2, negyedóra 6,
12, este 30 darab.
Hirdetők: Hírlap: 110, negyedóra 230, 24-
óra 600, este 1200 lej. Ki-
adás: Havonta 2, negyedóra 6,
12, este 30 darab.

UJKELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej

Dr. Mar-
ton Ernő. Ad-
ministrátor delegát a grant respon-
sibil. Igazgató: Schwartz Hede.
Proprietor: Tulajdonos: Frankfurter
S.A.R.L. Editor: Registrator publi-
cations periodiques No. 41. Dec. 1938.
Tribunal: Cluj, Secția III.

Szombat, október 1.
1938—5699. Tíri 6.
XXI. évfolyam, 221. szám.

A müncheni tanácskozások szencziója:

Chamberlain és Hitler közös nyilatkozatot adtak ki, hogy az angol és német nép nem háboruszkodik többé egymás ellen

Mintán nem volt más választása, a prágai kormány is elfogadta a müncheni határozatot. Berliában péntek délután megkezdődött a halármegállapító nemzetközi bizottság tanácskozása. Péntek éjszaka megkezdődött a német csapatok bevonulása a szudeta területre

Roosevelt világbeke-konferencia összehívását tervezi

MÜNCHEN, szeptember 30. Csütörtök éjszaka fél kettőkor ért véget a müncheni négyhatalmi értekezlet. A négy kormányfő által támogatott kereteket követő egyezmény, amelyet a prágai kormány is elfogadott, a következő pontokból áll:

1. A német többségű szudetai területek kiutazása október 1-én kezdődik;
2. Anglia, Franciaország és Olaszország egyetértettek abban, hogy a kiutazást október 10-ig végrehajtják, még pedig a kérdéses területeken levő védőerők szétrombolása nélkül. A csehszlovák kormány feloldja minden rombolást;
3. A módosított németországi, Anglia, Olaszország, Franciaország és Csehszlovákia központi bizottság állapítja meg;
4. A német vidékeknek német csapatok által történő szakaszonkénti elfoglalása október 1-én kezdődik. A jelentéshez mellékeltek négy körzet elfoglalása a következőkben meg van véve: az 1. körzet megszállása október 1-2-án, a 2-ik október 2-3-án, a 3-ik október 3-4-5-én és a 4-ik október 6-7-én történik meg. A többi német területet az említett nemzetközi bizottság nyomban kijelöli a ezek elfoglalása október 10-ig történik meg;
5. A már említett nemzetközi bizottság kijelöli a vidékeket, ahol népszavazást fognak tartani. Ezeket a vidékeket, egészen a népszavazás utánig, nemzetközi csapatok szállják meg. A bizottság a Saar-vidék népszavazásának elvégzését, megállapítja a népszavazás módját; ugyanakkor 6 állapítja meg a népszavazás idejét is, mely november végéig nem haladhatja túl;
6. A határok végleges kijelölését szintén nemzetközi bizottság végzi. Kivételes esetekben a bizottság joga van kisebb jelentőségű módosításokat ajánlani a négy hatalomnak a népszavazás nélkül átadandó övezetek népi elosztására vonatkozó előírások tekintetében;
7. az átadott területek lakossága számára a területekre való bejutásra, vagy onnan kilépésre vonatkozólag megadják az optálás jogát. Az optálást az egyezmény megkötésétől számított hat hónapon belül kell megtenni. Egy német-csehszlovák bizottság szabályozza az optálás részleteit, tanulmányozza a lakosságcsere vonatkozó eljárát és rendezi a lakosságcsere felől felmerülő kérdéseket;
8. katonai vagy rendőrségi egységekből a csehszlovák kormány négy héten belül szabadon engedheti mindazokat a szudetai németeket, akik ezt kívánják. Hasonlóképpen négy héten belül szabadon engedheti mindazokat a szudetai németeket, akik politikai vétségek miatt lettek büntetve.

A jelentéshez fűzött pótnyilatkozat szerint a négy kormány kijelenti, hogy a csehszlovák lengyel és magyar kisebbségek kérdése, amennyiben az érdekelt kormányok három hónapon belül nem jutnak meg egyezségre, a négy hatalom új kormányfői értekezletének tárgyát fogja képezni.

Egy pótló jegyzőkönyv megállapítja, hogy az angol és francia kormányok a fenti megállapítást azon az alapon írták alá, hogy fenntartják a csehszlovák állam határainak nem kivételt képező nemzetközi biztonságára vonatkozó szeptember 19-i angol-francia javaslatokban tett ajánlatukat. Nyomban a lengyel és magyar kisebbségek kérdéseinek megvitatása után, Németország és Olaszország szintén hasonló biztositásokat ad Csehszlovákiának.

Másik pótnyilatkozat kijelenti, hogy a megállapításban szereplő bizottság összetétele tekintetében szintén megállapították. A bizottság a német birodalom külügyi államtitkárságából a angol, német, francia, olasz és csehszlovák berlini nagykövetségek fogadják. Végül megállapították, hogy a területátadásból eredő minden kérdés a nemzetközi bizottság hatáskörébe tartozik.

Hogyan jött létre a négyhatalmi egyezmény

München, szeptember 30. A Münchenben begyűlt diplomaták már csütörtök este írták, hogy megállapítás jött létre a négyhatalmi között. Az évi megállapítás alap-
a déli egy és három óra közötti tanács-
kozás lett lefektetve. Délután már csak
három kérdésről tárgyaltak a sajkértők
közé.

A négy kormányfő asztalkörül ülve tanács-
olt, anélkül, hogy egyikük is bármilyen
mában elnevezt volna. Chamberlain ango-
l, Deladier francia, Hitler németül be-
t, Mussolini pedig mind a három nyelvet
szólta felváltva. Az angol-francia szol-
lítás teljesítésében nyilatkozott meg az
ez értekezlet folyamán. Mussolini, aki a
szóba lépve hangos „Guten Tag mein
Freund”-rel köszöntötte Hitler — békítő és
vetítő magatartást tanúsított és a két ál-
ont összeegyeztetése áradott. Legfom-
br érve az volt, hogy csehszlovákia volt a
olyan olyan kérdésnek a megoldásáért,
lynek rendezését Csehszlovákia is elvben
adta már.
Vele órá husz perckor felfüggesztették a

tárgyalásokat, miután Hitler ötven terítés-
vácserára hívta meg vendégeit. A tanácsko-
zást tíz órakor folytatták, amikor is a cseh-
szlovákiai magyar és lengyel kisebbségek
ügyével foglalkoztak. A két kisebbség kíván-
ságot Mussolini támogatta, aki láthatóan
meg akarja szilárdítani közép-európai po-
zicióját és így módon kiegyensúlyozni a Róma-
Berlin tengelyt. Ezért vonakodott is Hitler
megadni Németország garanciáját Csehszlo-
vádkia új határaihoz. Miután azonban megál-
lapították abban, hogy záros határidőn belül
fogják megoldani a magyar és lengyel kiseb-
ségek kérdését is, csatlakozott Csehszlo-
vádkia új határainak garanciájához.

Példy órákor írták alá a történelmi jelentőségű okmányt

A tanácskozások végeztével éjszaka 12 óra
28 perckor történt meg a történelmi hord-
erejű okmányok aláírása. A négy kor-
mányfő és a tárgyalásokon résztvevő diplo-

maták Hitler dolgozószobájában gyűltek
össze. A négy kormányfőn kívül jelen volt
még Ciano, Ribbentrop, Leger, Horace Wil-
son, az angol, francia és olasz berlini köve-
tek, továbbá Göring, Hess, Neurath, Weise-
acker és a német külügyminisztérium más fő
tisztviselői. A négy kormányfő munkatársai-
kal egy kerek asztal köré csoportosultak. A
kör közepén Bismarck arcképe alatt állott
Hitler. Az okmányok aláírása előtt Schmidt
angol követési tanácsos, német és angol,
Poncet francia követ pedig francia nyelven
olvasta fel az egyezmény szövegét. Ezután
elsőnek Hitler írta alá az egyezményt és a
mellékelt néprajzi térképet, amelyen az át-
adandó területek vannak megjelölve. Ezután
sorban Mussolini, Chamberlain és Deladier
aláírták a dokumentumot. Végül aláírták a len-
gyel és magyar kisebbségekre, Csehszlovákia
új határai és a nemzetközi bizottság össze-
tételére vonatkozó megállapodást. A vendé-
gek ezután beírták nevüket a Vezérház ven-
dégkönyvébe. Közép-európai időszámítás
szerint egy óra 30 perckor fejeződtek be az ös-
szes formalitások. Hitler búcsút vett vendé-
geitől, biztosítva őket a maga és a német
nép nagyrabecsüléséről. Kijelentette, hogy a
kormányfő népi bizonyára éppolyan boldog
a veszély elhárítása fölött, mint a német
nép. A Führer ezután kezelt fogott Chamber-
lainnal, Deladier-val és Mussolinival. Cham-
berlain kijelentette, hogy elégtétellel tölti el
a müncheni utját. Kijelentette, hogy meggyőző-
dése szerint az angol nép is osztja azokat az
érzelmeket, amelyeket Hitler juttatott kife-
jezésre, mire a Führer a „viszontlátásra” kö-
szönettel búcsúzott el a három kormányfő-
től.

Csehszlovákia elfogadta a döntést

Chamberlain és Deladier még az éjszaka
folyamán külön tanácskozást folytattak,
amelyen megállapították a prágai kormány-
hoz küldött közlés szövegét a müncheni
egyezményre vonatkozólag. A két miniszter-
elnök eszakkalommal kihallgatáson fogadta
Masztin csehszlovák berlini követet, aki péntek
reggel Prágába érkezett. Reggel kilenc
órákor Masztin felkereste Benes elnököt és
közölte vele a müncheni határozatokat. Dél-
előtt tíz órakor minisztertanácsra ült össze
a csehszlovák kormány. A minisztertanács
délután két óráig tartott. A Reuter délutáni
jelentése szerint a prágai kormány, miután
megvizsgálta a Csehszlovákia német és Cseh-
szlovákia ellen hozott müncheni határozat-
okat úgy találta, hogy nincs más választás,
elfogadja a négyhatalmi értekezlet hatá-
rozatát.

Müncheni jelentés szerint a prágai angol
nagykövet közölte Chamberlain miniszterel-
nökkel, hogy a csehszlovák kormány elfogadta
a csütörtök esti müncheni egyezményt ál-
tal meg határozott határidőket és az egyez-
ményben foglalt javaslatokat.

München, szeptember 30. Beavatott müncheni
körökben megállapították, hogy a négy-
hatalmi egyezmény voltaképpen egyforma
mértékben tesz eleget az angol-francia ja-
vaslatoknak és Hitler godesbergi emlékiratá-
ban lefektetett követelméseknek.

(Folytatás a nyolcadik oldalon.)

VILAG TOKER

ARGENTINA

„Argentínának se könnyű” — mondják az
argentínaiak. S így panaszkodnak, így ma-
gyarazzák a helyzetet:

„Argentina agrárállam, mely majdnem
százszázaléki exportjából él. Az elmúlt esztendőben nagyszériű termés volt, a termények
árai magasak voltak, a földbirtokok jó
pénzért értékesítették terményeiket, feljötték
a városokba, nagy vásárlásokat eszközöltek
és hallatlan konjunktúrát idéztek elő, mely
a gazdasági életnek ugyiszólván minden ágá-
ban megnyilvánult. Ezután hideg zuhanyként
a reáktíváló éven 9 hónapos szárazság
következett, a termés az elmúlt évihez vi-
szonyítva 50 százalékkal csökkent és a folyó
évi exporttevékenység 63 százalékkal a ta-
valyi alatt maradt. Ez ismét nagy dekon-
junktúrát idézett elő, vállalatok elbocsátot-
ták alkalmazottaikat, stb.”

Es panaszkodnak tovább:

„Az európai politikai események folytán
igen sok emigráns lepte el Argentínát az
utóbbi időben. Minden ittlévő európai kiho-
zatta rokonait, úgyhogy a hajók százával
hozták a bevándorlókat, akik mind el akar-
nak helyezkedni. Nemcsak zsidókról van szó,
hanem spanyol menekültekről is, akik még
hozzá előnyben is vannak másokkal szemben,
mert tökéletesen bírják a nyelvet. Mindezek
következtében az argentin kormány rende-
leteket hozott, melyek értelmében most már
csak egyenlő kivételes esetben engedélyezik
a bevándorlást. (Ez a rendelet különben két
nappal ezelőtt lépett érvénybe.) Remélhető
azonban, hogy az idei termés javulása újabb
fellendülést idéz majd elő, mert hiszen egy
ilyen hatalmas területen, mint Argentina,
amelynek az elmúlt 5-6 éve mind nagy-
sériű anyagi eredményt zárt, egy rossz
termés legfeljebb átmeneti, de semmielőtte
sem végleges depressziót okozhat.”

Argentina spanyol kolónia volt, a spanyol
nyelv a hivatalos nyelv itt. Buenos Airesnek
hárommillió lakosa van, de kiterjedése rela-
tíve meghaladja lakosságának a számát is. A
város képe frapprázta az európai látogatót,
előszörben a modernitásával és újszerűség-
vel, másodsorban az élet tempójával, mely
leginkább a Newyorkéhoz hasonlítható. Mint
minden metropolinak, úgy Buenos Airesnek
is megvan a maga „city”-je, ahol a tulajdon-
képpen élet folyik, megvan az a része, ahol
a pénzesebb emberek laknak és ahol az ele-
gáns közönség, a diplomácia és a jobb hote-
lek vannak. Maga a city az üzleti negyed
aránylag igen kis területre van szűkítve,
úgyhogy ha az ember arra jár, néha hangya-
boly módjára látja feketélni az embereket
az utcán, egy-egy nagy hivatal, bank előtt.
A városban nagyon könnyű eligazodni, mi-
után az utcák vagy párhuzamosak, vagy
merőlegesek egymásra és csak legutjában
építettek összesen két átlós irányú avenüét,
az úgynevezett Diagonálokat.

A közlekedést Buenos Airesben négy szerv
bonyolítja le: villamos, autobusz, földalatti
és az úgynevezett colectivo, mely ennek a
városnak specialitása és sehol másutt nincs.
A földalattit kivéve, a másik három közleke-
dési eszköz jellemzője, — főleg az európai
jövénnyel, — hogy megállhelyük nín-
csen. Ez itt ismeretlen fogalom; ha valaki
fel akar szállni, az ucca közepén kezd a so-
főrnök hadonászni, aki erre megáll és felvesz
az utast, ha pedig le akarunk szállni, beül-
ről oldalból a kalszancat, vagy vezetőnek
hogy: „esquina”, ami sarkot jelent, mire a
következő sarkon megáll. A colectivo törté-
nete a következő: eleinte élelmes taxik be-
vezették azt, hogy egy nagy fehér lapra írták
nagy betűkkel, hogy a kocsiiban ülő
utast hová viszik és így az utasától a ha-
landókat, ha véletlenül ugyanoda kellett
mennie, módjában állt a taxit megállítani
és csatlakozni a bennülőhöz, végül a menet-
díjat megosztották. Ez azután idővel nagy-
sériű üzlettel fejlődött, úgyhogy megalkult
egy társaság, mely 10 embert befogadott, na-
gyon gyors, határozott menetirányú autókát
futtat a város minden részéből minden részé-
be; a kocsiak színezettek és a menetirány

fel van tüntetve, ezeket szintén intére megállítja az ember és bérl. Kiváló intézmény, mert nagyon sürin és nagyon gyorsan járnak bárholon bárhová. A földalatti teljesen olyan, mint a londoni, talán még modernbb is valamivel; a feljárók és állomások természetesen szintén tökéletesek, mozgólépcsőkkel ellátva. A közlekedési tarifa mind a négy járművön 10 cent (kb. 5 le) és ezért egész nap utazhatok, de ha átszállok, újabb 10 centet kell fizetnem.

Ez az ország, de különösen az országban teljesen önálló és sajátos jelleggel bíró főváros, talán a világ legkompozitább városa. Miután az itteni kereskedelem és gazdasági élet általában külföldi, elsősorban angol, amerikai és német tőkéből alakult, természetesen, hogy az egyes tőkecsoportok saját nemzetikbeli embereket bíztak meg a bizalmi és vezetőállásokkal és ennek tudható be, hogy Buenos Airesben a spanyol és olasz elemek kívül nagyszámú angol, északamerikai, német, skandináv, stb. él és dolgozik. Az üzleti élet képe angolszász jellegű. Ez mingyárt az „office and business hours”-okon látható, melyek teljesen USA mintára vannak beosztva. Hivatalokban 9-kor kezdődik a munka és tart 12-ig (bankok pénztárói 10-től 3-ig, szemben a bucaresti 9-től 1/2-2-ig rendszerrel), utána 2-ig ebédszünet, majd 2-től megkezdődik, ami adott esetben 6 órát, de inkább 7-et, vagy néha 1/2-át is jelent. A fentemlítt bankmenetrend indokolt, miután 12-2 között a dolgozó elem is át tudja ezeket szerint intézni a bankban lévő dolgát. A korai ebéd és késői, 8 óras vacsora következtében itt még annak is rá kell szoknia a tévészóra, aki ezt azelőtt nem tette, miután a 2-3-ig húzódó étkész nélküli periódus kétszer akkora, mint a reggeli 9-12-ig tartó. Adminisztratív munka itt alig folyik, az üzleteket telefonon, lehetőleg prompt lebonyolításra kötik, üzleti levelezés csak elengedhetetlenül szükséges esetekben folyik. Az üzletek este 7-8 óra között zárnak. Általában az üzleti élet sulya délutánra van helyezve, 8 óra utánra. Itt mindenki ügyvárosi tevékenységet folytat, ami alatt az értendő, hogy a vállalatok alkalmazottai egész nap ügyfeleket látogatnak és igyekeznek újabb kötevéseket észrevenni, ezért van az, hogy egyes üzleti alkalmazottait csak bizonyos fix órákban lehet hivatalukban találni.

Az élet itt relatíve olcsó, különösen ami a primer életellátási cikkeket illeti. Nagyon olcsó a koszt, különösen a hus. Kilója cca 20 cent, ami 9 hónap felel meg. Drágák viszont a lakások, különösen a jobb negyedekben. Miután a közlekedés olcsó, a koszt olcsó, a ruházódás a román árszínvonalon mozog, de jobb minőségben, itt kevesebből meg lehet élni, mint az európai államokban. A város tele van penziókkal, úgyhogy, aki nem engedheti meg magának egy lakás kivételét, nagyon megfelelően elhelyezkedhet a penziókban is.

A kereseti lehetőségek igen változók. A tisztviselői fizetések általában 100 pesótól felfelé mozognak, de egy többnyelvű beszélő és némi gyakorlatlaltal rendelkező egyén rendszerint 200 pesónál kezd el tevékenységét. Az intenzívebb üzleti tevékenységet kifejtő vállalatoknál, ahol a tisztviselő egyáltalán és elsősorban ügynök is, némely helyen, különös tekintettel az argentin tisztviselők alaptermészetére, jutalékszisztem, illetve kis fizetés plusz jutalékszisztem van bevezetve. Az argentin ember lusta természetű és ha megkeresett 300 pesót, kijelenti, hogy ez neki elég, többet dolgozni nem érdemes; ezért vezeték be a jutalékszisztemét. Mint látható, a minimális fizetések, nem is beszélve a pénz itteni és az európai átlagnál magasabb vásárlóértékéről, itt is jóval túlhaladják a romániai standardot; itt kétezer lejes fizetések csak nagyon elvétve és nagyon utolsó helyeken kaphatók el, de szellemi munkát végző emberről sohasem. Általában a sok angol érdekeltiség következtében az itteni üzleti életben majdnem elengedhetetlen az angol nyelv ismerete.

Ebben a városban rengeteg lehetőség és alkalom nyílik a szórakozásokra is, bár ez itt másodrangú szerepet játszik, lévén Buenos Aires elsősorban és majdnem kizárólag a munka városa. Azonban van itt kávéház, éjjeli lokál, étterem, mozi, színház, sportcsarnok, sportklub, opera, variété és minden, mi csak kell. Nem kapni azonban újsgókat az itteni kávéházakban, arra itt az embereknek nincsen idejük, hogy órákat töltsenek a kávéházakban újsgót olvasva. A mozi fantasztikusan nagyok, modernek és szépek, kivitelezésük egyenesen fényűző. Itt 3-4 óras programok vannak és az árak talán valamivel magasabbak, mint az otthoniak. A színházak itt nem annyira népszerűek, mint Európában, népszerűségük elterült a mozikkal mellett. Az operaszínház a Teatro Colon látja el, amely a világ legnagyobb művészi szereplőit a színpadon. Általában Buenos Airesben megtaláljuk az ember azt, amit Európában talán csak London és Párizs nyújtának.

A petróleum szerepe a palesztinai Zsidó Állam megvalósításában

A Holt tenger melléki és negevi petróleum közeli feltárására számítanak

Miért kell tavaszig rendezni a palesztinai krízist

Az Uj Kelet munkatársától

A napokban az angol kormány meghosszabbította a IPC, az Iraq Petroleum Company koncesszióját, mely tehát továbbra is biztosítja a társaság jogait az iraki petróleum a Mossulból Hajfáig menő csővezeték fölé. Ugyanez a társaság néhány hónappal ezelőtt megkapta a Palesztinában található petróleumforrások kihasználásának jogát is.

„Eredménytelen” ásatások

A Palesztinában folyó élet-halálharc és az egyes hatalmak beavatkozása nem kis mértékben az itt feltételezett petróleum leletekkel függ össze. Az érdekeltek felek információk szolgálatát kitűnő és nem hagyja magát megtéveszteni olyan trükkökkel, mint például az 1934-es angol ügyeskedés volt. Ekkor ugyanis a Holt tengernek Transzjordánia felől benyúló felszíni ásatásokat kezdtek és hivatalos közlés szerint eredménytelenül fejezték be. Ugyanakkor jelent meg az a rendelet is, mely tiltotta, hogy a Holt tenger környékén és a Negev felső, u. n. „ipari” zónájában bizonyos mélységűnél lejjebb furjanak. Azóta tehát nincs szó petróleum-furásokról, viszont az angol kormányzat állandóan folytatja furásait — viz felkutatására.

Épít az IPC

Míg koncessziót adnak ki, s ugyanakkor áfólatok hangzanak el, az IPC a palesztinai krízist meghazudtoló építkezési tevékenységbe kezd Haifán. A társaság kikötői telepén további hat hatalmas tartályt építenek és Haifa tövében, a Semen és a Neser gyár között megkezdik végre annak a nagyméretű olajfinomítónak az építését, melynek az lesz a hivatása, hogy majd benzinnel lássa el az angol hajó- és légirajt, a közelgő háborúban. És ugyanakkor, amidőn különböző formákban igyekeznek megoldani a palesztinai válságot és ezeféle kombinációval igyekeznek zsidó állami határokat megállapítani, hallatlan ügybuzgalommal ügyelnek rá, nehogy bizonyos területek zsidó, vagy arab fennhatóság alá kerüljenek.

Petróleum a Holt tenger és az északi Negeven

A sokféle sejtésnek és feltevésnek most már véget vetett a palesztinai lapok hasábjain is szellőztetett hír, hogy az 1934-ben sikertelenül befejezett furási munkálatok mégsem bizonyultak annyira sikerteleneknek. Igen meglepő magasságban, alig ötven méternyi mélységben bő kőolaj-forrásokra bukkantak. A Mossul petróleum-koncesszió tulajdonosai akkor még nem tartották fontosnak az olaj feltárását és így jelent meg a találfurási tilalom, mely a társaság terveiért értelmében megakadályozta magánszemélyek, vagy társaságok olajfurási kísérleteit.

Miért építették Ruthenberg új erőműveket

A Holt tenger melléki olajforrások feltárása most már rövid idő kérdése csupán és ez az egyik oka annak, hogy a palesztinai válság végső megoldása nem kéhet már sokáig. A társaság tárgyalásai igen előrehaladt stádiumban vannak. Ismeretes, hogy a Holt tenger a föld legmélyebben fekvő pontja és épen ezért nem könnyű feladat innen a kőolajat a kellő magasságba felpumpálni. A Ruthenberg-művek felsőzordáni telepe fogja szolgáltatni az elektromos áramot a petróleum feltárásának munkájához. Tudni kell, hogy a Ruthenberg erőmű máhárájáni telepe még négy évvel ezelőtt az egész országot látta el árammal. Azóta azonban Ruthenberg nemcsak Haifán, de még Tel-Avivban is felépítette Diesel-motoros nagy villanytelepeit és ezek most már a váro-

sokat környező falvakra is szállítják az áramot. A főüzem tehát tehermentesült a nagyvárosok forgalmának ellátásától. Nem kell ezek után csodálkoznunk azon, hogy a Ruthenberg-üzemnek ez a szervezkedése egybeesett a Holt tenger környéki ásatások gyors megszüntetésének időpontjával, valamint azon sem, hogy a Peel-bizottság felosztási javaslata a Ruthenberg-erőművet kívül helyezte a tervezett zsidó állam határain.

A petróleum és a zsidó állam jövője

A palesztinai petróleum rövides feltárása páratlan jelentőségű egy a közelkelet angol politika, mint a cionizmus szempontjából. Bárhová kerüljenek is ezek a petróleum mezők, a palesztinai zsidó település annak mindenképpen hasznát fogja látni. Sehogysem lehet például olyan megoldást elképzelni, hogy a zsidó töke és a zsidó munka ne kerüljön közvetlen kapcsolatba a palesztinai petróleummal. A holttengeri és negevi petróleum feltárása az angol hadseregnek olyan nagy jelentőségű problémáját oldja meg, mint a hajó és légiflotta Akabában való ellátása. Akaba, Palesztinának a Vörös tengerig kinyúló kikötő városa, egyike a Közelkelet legényesebb stratégiai pontjainak. Itt, Suez háttárgótt, az olasz Abesszinia bejárájánál, az angol hajórajnak olyan támaszpontja van, amelyre az angol hadvezetőség hallatlan energiát pazarolt már és amelynek hovatartozása tudvaleg a háborus okok között is szerepelt. Akaba katonai jelentőségére jellemző, hogy az ezzel való kapcsolat megteremtésére születtek meg a második suezai csatorna terve, az a terv, mely Gaza és Akaba között újabb csatornával akarja összekötni a Vörös és a Földközi tengert.

Mit takart meg Anglia

A második suezai csatorna mellett húzódtott volna a petróleum vezeték, amelyet Haifától kellett volna, az egész tengerparti zóna mentén a Vörös tengerig le-

vezetni. A Holt tenger melléki és negevi petróleumleletek azt a gigászi munkát lát szának megkönnyíteni. A Holt tengertől Akabáig csővezeték építeni nem na gyobb feladat, mint amilyen például a Constanta-Ploesti vezeték építése volt. Ha a pár száz kilométernyi megtakarítás költsége nevétséges összeg is a lelet gazdasági és stratégiai jelentősége mellett óriási a hordereje az időmegtakarítás szempontjából. A háború közelsége most már szinte lehetetlenné teszi, hogy ezt a vezetékét Haifától Akabáig kellő időpon tiz megépítsék. Nem ilyen feladat azonban a vezetéknek a Holt tengertől Akabáig való kiépítése.

Harc a Negeven

A kérdés sürgőssége adja meg a felletet arra, miért várja a cionista politika teljes bizonyossággal 1939 tavaszára palesztinai krízis végső megoldását. Ez helyzet magyarázza meg azt is, miért fázadzik a cionista vezérkar azon, hogy a Negeven minden körülmények között biztosítsa a zsidó bevándorlás lehetőségét ha jelenlegi helyzetben kevés is a valószínűség annak, hogy a déli terület egyelőre zsidó fennhatóság alá kerüljön. A negeven feltárásra kerülő természeti kincsek kiaknázásánál a zsidó telepítésmunkára még akkor is óriási feladatok és lehetőségek várnának, ha a koncesszió ezekre a leletekre is az angol impérium nagyvállalatai kapnák meg. A Holt tenger és a Negev végeredményben a zsidó jövőt is meghatározó lesz a palesztinai zsidó telepítés minden vonatkozásában. Ért van okunk minden optimizmusra, ma akkor is, ha a jelenlegi nemzetközi konstellációban két volna bizonyos ígéretek és szerződéseken. Ezek azonban azok sarkalatos pontok, ahol az angol impérium érdekei a cionizmus érdekeivel találkoznak. Itt pedig már nem szerződésről van szó, hanem csupán szó, hanem olyan együtműködésről, amely végső eredményben a zsidó nemzeti otthon ideálá cökltizésének gyakorlati megvalósításá felé vezet.

Minél mélyebbre a föld alá bujni...!

Haldane professzor új könyve a légiháborúról

London, szeptember 30. Az egész angol sajtó nagy cikkekben tárgyalja J. B. S. Haldane professzor új könyvét, mely a modern légiháborúról szól. Haldane korunk egyik legkiválóbb biokémikusa, a mérgezőgázok nagy szakértője. Hónapokat töltött a polgárháborús Spanyolországban és így nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is igen széleskörű tapasztalatokat szerzett.

A könyv igen éles tennedásokat tartalmaz az angol kormány ellen. Azzal vádolja a kormányt, hogy a nép figyelmét csak a gáz- és gyújtóbombákra hívja fel, pedig az igaz veszedelem a robbanó bomba, ez ellen lehet a legnehezebben védekezni. A professzor szerint a gáz- és gyújtóbomba az újabb háborúban nem vált be, de annál inkább a robbanó bomba.

Gáztámadás nem lesz, még pedig igen egyszerű okból — írja Haldane. Ugyanis egy bizonyos súlyú robbanó bombával sokkal több embert meg lehet ölni, mint ugyanolyan súlyú gázzal.

Erősen kritizálja Haldane professzor azokat a gázmaszkokat is, amelyeket az angol belügyminisztérium a polgári lakosság számára készített. A katonai gázálaroknál már inkább meg van elégedve.

dobtak, de nagyon kevés kárt okozta. Mégis lehetséges, hogy az ellenség gyárak és élelmiszerárakra gyújtóbombákat fog dobni.

A robbanó bomba hatása a legborzalmasabb. Leírja, hogy a spanyol városok robbanó bombákkal történt bombázásakor hogyan omlottak össze pillanatok alatt a háza hogyan robbantak semmivé férfiak, asszonyok, gyermekek.

A legfontosabb, hogy a robbanó bombák ellen védekezünk. A ballonhálozatban Haldane nem nagyon bízik, nem hiszi azt se, hogy légelhárító ágyúkkal és üldöző repülőgépekkel megfelelően védekezni lehessen a lenlők, amár a légelhárító ágyúk jó szolgálatot tettek Valenciában és Barcelonában.

A védekezés egyetlen hatásos módja: minél mélyebbre bujni a föld alá. Erre a célra pedig legalkalmasabb egy kertben ásott, csakokban haladó mély árok, mint a pincében berendezett menedékek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. M. Ilyen címmel — sajnós — alvó nem szolgálhatunk.

Miért akart Franciaország békét?

A francia jobboldal szerint Franciaország képtelen Németországgal háborúzni, mert a Maginot- és Siegfried-vonalak kölcsönösen bevehetetlenek. A francia kispolgár a válaszulon

Páris, szeptember 30. Franciaország agatartása sürű kommentárok tárgyát szolgáltatta a válságos hetekben. Szeméremet, hogy csebenhagyta szövetségét, csehszlovákiát és távolról sem mutatott olyan határozottan, ahogyan azt elvárta volna a brutális német fellépésével szemben. Előttünk fekszik a „Grenoire”-ni folyóirat legújabb száma. Ez a fohibart hatszáz ezer példányban terjeszti a francia jobboldal antiszemitizmusát, de illván a francia polgári és katonai kök nem jelentéktelen részének gondolkodmódját fejezi ki. A Grenoireből villásm kiderül, hogy a francia jobboldal sen ellenezte, hogy a kormány messze-ebb kötelezettségeket vállaljon Csehszlovákiával szemben és minden további kúl a szudetavidék feláldozását köve- te.

Prága? — Belgrád?

Vezércikk vezet be a Grenoire, leg-obb számát, amely azt fejtegeti, hogy részt a francia polgár számára nem nyúl érthetővé tenni, miért kell neki a detákért hadbavonulni, másrészt a aia baloldali vezérelt támadja, akik elmúlt évek során a francia hadsereg egyvezése, a Maginot-vonal kiépítése a szavaztak és harcoltak és akik a nacionalista jelzésekkel ellátottával ártalan lefegyverezték Franciaországot. cikk szerzője Henry Beraud, többek ött a következőket írja:

Egykor azt mondták volt:

— Belgrád elégtételt ajánl fel azokon pontokon, amelyek nem összeegyeztet- stlenek méltóságával.

Ha így szól a nóta:

— Ha a prágai kormány hozzájárul a gyálások folytatásához, megjelölte azo- a pontokat is, amelyekből semmi eset- sem engedhet.

Prága? Belgrád?

A jobboldali sajtó argumen- tumai a háború ellen

z emberek a fejüket rázzák. Azok, a rádió-készülék kapcsolóját csavar- a csehszlovák közleményt hallgatják, den bizonytalannak azoknak a fiai, akik zonót évvel ezelőtt a szerb nyilatko- t olvasták az újságban. Kérdem, a ást, a nyomdászt, a bodegást, a ke- edelmi utazót, a pincéret, akik- derék figuráit ágyutölteléknek vannak va: mit szólnak ők hozzá. Azt mond- hogy nyilvánvalóan rossz lesz. Csak it tudnak, hogy huszonöt évvel az- Szerbiáért mentek harcba, amelynek nem szerepel többé a térképén, most g Csehszlovákiáért kell tűzbe menni, nyek huszonöt évvel ezelőtt még a sem hallották. És a szudeták, a hir- szudeták? Miért kell meghalni a eták miatt? Próbálják ezt kérem magyarázni azoknak, akiknek bőre g kockán. Magyarazzák meg nekik, a „nyugati nagyhatalmak” és „nagy okráciák” miért tilták nyugodt szív- és olimpuszi fölénnyel Dolfuss mar- mát, Schuschnigg elfogatását, Auszt- ltintését és miért nem tudják el- ni a csehszlovákiai német kisebbség ését? Végeredményben Ausztriát az k legünnepélyesebben megkötött szer- garantálta, amely az összes „nyu- nagy hatalmak” és „nagy demokrá- aláírását viselte s amelyért négy képviselői ötször is összeültek. To- életbevágó és főbenjáró egyezmény létre annak szültségességét. Illetően, fenn kell tartani Ausztria integrit- t.” Közben Ausztria nincs többé és a valcer helyét a náci teherautók za- áltotta fel. Mondják meg nekünk, y ez a négy nagy aláírást viselő szer- s miért nem ért semmit és egy má- kevése ismert szerződésben elegendő ával közeledni ahhoz, hogy lángra ásk az egész világot és tűzbe küld- k ötven, vagy százmillió embert. A t veszedelmre hívatkoznak, amely- elintézésére más metódust nem ismer- Ezt a Németországot, amelyet dédel- és meggyenge volt, most sértege- és provokálják, miután megzavago- és megerősödött. Mikor a győzelmes

Franciaország diktálhatta volna akarátát, a mi politikusaink csak jogegyenlőségről, a békeszerződések revíziójáról, egyoldalú leszereléséről és a jóvátételről való lemondásról tudtak.

Tardieu a csehek hídjáról

Egy másik cikkben Andrei Tardieu fejtegeti, hogy Benes hat év óta követke- zően nem ismerte fel a német vesze- delmet, holott ő már 1932-ben figyelme- zette erre Genfben. Holott jó lett volna békés uton elintézni azt, amit a hitlerista erők nyomása alatt kénytelen ma megcsí- nálni. Miért kellett annyi évet elveszte- ni meddő viszálykodásokban Lengyelor- szággal és Ausztriával. Miért nem egyez- tek meg oly hosszú idő alatt a többi ki- sebségekkel, hogy a döntő pillanatban egyedül a németekkel álljanak szemben? Miért érték be oly hiszékeny és gyerme- kes jelszavakkal, mint: inkább az An- schluss, mint a Habsburgok!?

Tardieu ezután világos okfejtéssel mu- tatja ki, hogy egy semlegesített Csehszlovákia alapján véve teljesen német ellenőrzés alatt álló Csehszlovákiát fog jelenteni, hiszen ez az állam elveszté- természetes határait, erőit és hadiipa- rárt.

Ez a terv, amelyet a „mártírizált szu- deta testvérek” és a „bolsevizmus elleni harc” címűen valóist meg Hitler, a Hohen- zollernek terve, amelyet Hitler a Mein Kampfban betűről-betűre megismétel. Még az eszköz is ugyanaz. Politikai be- hódolás, vagy területi annexió. Arról van szó, hogy Közép- és Kelet-Európát alá akarják vetni Németországnak és a kam- poskeresztet győzelmesen vonultatni a Dunán. Ha Bécs után Prága is esik, tel- jesen nyitva van az út a kelet felé.

Egy másik cikk egy esetleges francia- német háború katonai kilátásait fejtegeti,

egy francia tábornok közlése alapján, aki a szemben álló erők egészen pontos isme- rője. A tábornok a következőket mondja:

„Háború esetén feltétlenül abból az elvből kell kiindulni, hogy annak egyet- len célja az ellenfél hadseregének szétrom- bolása és az ellenséges terület elfoglalá- sa lehet. Ez az egyetlen mód arra, hogy a békét győző diktálja a legyőzöttnek. A légítámadások és bombázások előkészít- hetik, megkönnyíthetik a megoldást anyagi és erkölcsi vonatkozásban, de mindad- dig nem lehetnek döntő jelentőségűek, amíg a hadsereg helyben áll és az ellen- fél területén sétálgat. A légi támadás na- ponta szétzúhat házakat, felkoncolhat nőket és gyermekeket, a légi harcok so- rán itt is, ott is lezuhanhatnak repülőgé- pek. A döntés azonban a földön történik. A spanyolországi háború, ahol az aviatika oly nagy szerepet játszik, világosan bebizonyította ezt. Franco repülőrajainak megsemmisítő fölénye nyilván megköny- nyítja a felkelő csapatok előnyomulását. De ennyit és nem többet. Mert a végső győzelem csak a fronttörtés és az ellen- fél által tartott terület elfoglalása hoz- hatja.

— Ennek előrebocsátása mellett vizs- gáljuk meg Franciaország és Németor- szág kölcsönös helyzetét. Ha a szudeta- kérdést nem nyer békés megoldást. Fran- ciaország és Anglia tiltakozik. Berlinhez ultimátumot intéznek. Közben feltucat né- met divízió bevonul Csehszlovákiába, mi- közben megszállják a Siegfried-vonalat, minden kazamatát elfoglalnak, minden gépfegyver szalagot verifikálnak, minden bomba és lángvető beállítanak. Mit csinál Franciaország? Mozdósít, hogy az előzőlött Csehszlovákia segítségére sies- sen. Néhány napon belül négy millió fran- cia fel van fegyverezve, be van osztva és

kész a harcra, miközben a Maginot-vonal falai áttörhetetlenül állnak minden ellen- séges támadással szemben. Legfeljebb öt- százezer ember szűksége arra, hogy há- boru esetén tartsák a Maginot-vonalat. A többi, vagyis három és félmillió ember, a mozgékony hadsereg nagyrésze, lábbal tett fegyverrel vár. Mit fognak csinálni? Ezt a kérdést tette fel magának a francia vezérkar és erre a kérdésre nincs válasz. Németország a szudetavidéket akarja el- foglalni, nem pedig azt, hogy embermí- líókat hasztalanul áldozzon fel arra, hogy megkísérelje elfoglalni a Maginot-vona- lat. Ennélfogva a németek nem fogják megtámadni Franciaországot. Hadüzene- tünket néhány szigorú légítámadással fog- ják honorálni, amire mi hasonlókkal fo- gunk válaszolni. Az eredmény: a polgári lakosság hekatombái. Németország min- den támadó erejét Csehszlovákiára köz- pontosítja és a francia tárral szemben szigorúan védekező magatartást vesz fel. Mit csinál majd a francia hadsereg? Semmilyen mód nem áll rendelkezésére, hogy segítséget küldjön Csehszlovákiá- nak. Nos, lehetséges talán megtámadni és elfoglalni a Siegfried-vonalat? Egy igen magas katonai méltóság jelentette ki a minap, hogy ha egymillió embert felá- doznak, akkor sem bizonyos, hogy át tud- juk törni a Siegfried-vonalat. Melyik francia kormány fogja elrendelni egymí- líó francia feláldozását; hárommillió szu- deta bizonytalan ügyéért, akiknek nagy- része Németországhoz akar csatlakozni? Melyik generális szímszaga fogja a francia ifjúság összes élő erőit egy ilyen ostrom- ba küldeni, bevehetetlen erődtímenyek el- len. Ki vállalja a felelősséget a mi jövő nemzedékünk feláldozásának? Már pedig más megoldás nincs, mert mi nem tudjuk megérteni sem a belga, sem a svájci semlegességet és nincs szükségünk újabb komplikációk előidézésére azáltal, hogy megpróbáljunk Olaszországon felvonulni a németek ellen. Ebben az esetben viszont a csata Franciaország és Németország között lehetetlen. És miért háboruba menni, ha még csak csatázni sem lehet?”

Ki akarta fosztani a Nemzeti Bankot, majd háromszor rálőtt a rendőrré és végül öngyilkos lett egy bandita Gyulafehérváron

A rendőrség nagy erővel nyomoz az amerikai izű banditátámadás rejtélyének felderítésén

Alba-Iulla, szeptember 30. (Az Uj Kelet tudósítójától). A történelmi patinájú erdélyi kisváros: Gyulafehérvár, amely az új kor történelmében nagy szerepet játszik és né- hány hét óta az erdélyi királyi hejtartóság székhelye, megdöbbentő események színhelye volt ma reggel.

Végig a sárguló őszi színekben pompázó park előtti aszfaltot, véres nyomok jelzik egy, részleteiben is amerikai méretű, bandita- támadás konturjait.

Ebben a pillanatban, amikor a sorokat írom és a rendőri vizsgálat, amely késégte- lenül sok érdekes adatot fog felhozni, még nincsen befejezve, csak a járőrök, a hajnali tragédia szemtanúiira hivatkozhatom, akik- nek itt-ott raposzódikus, izgatott, de mégis összefüggő előadásából rekonstruálhatom a bandita-támadást, amely most órák óta fo- galkoztatja a kisváros felajzott közvéle- ményt.

Két bizonytalan külsejű egyén hajnali sétája

Az őszi hajnalon a gyulafehérvári Nemzeti Bank épülete előtt, reggel hat óra tájban, egykedvűen, de mégis kötelességtudóan rőtta léptelt Pop Nicolae rendőrszakszervező, a gyulafehérvári rendőrség szolgálatot teljesítő egyszerű katonája, aki a Nemzeti Bank gyu- lafehérvári fiókjának trezorjait volt hivatva őrizni.

Már majdnem hat óra volt, közelgett a le- váltás ideje, amikor az éjjeli szolgálatot tel- jesítő rendőr hazasietett órához és ez a tu- dat mekkettözte őberségét. Ebben a pillan- tban a bank körül két gyanus, züllött kiné- zésű, megbízhatatlan külsejű egyén tűnt fel. Néhány sor elcsátáltak a bank előtt, be- néztek a bank kivilágított ablakain és minden jel arra mutatott, hogy a két egyén helyszíni terepszemlét végez.

Pop Miklós rendőrből ebben a pillanatban felbört a kötelességtudás. Odament a két ismeretlen egyénhez és azokat udvariasan, de határozottsággal igazolásra szólította fel.

A két ismeretlen hajnali sétáló indignálód- va kérte ki magának az igazoltatást, majd amikor a rendőr ragaszkodott ehhez a for- masághoz, akkor a két ismeretlen egyén kénytelen-kelletlen előszedett néhány levelet, amelyek azonban korántsem igazolhatták a címzetteket. Más igazoló írás hiányában a rendőr felszólította a két ismeretlen egyént, hogy kövessék a rendőrségre.

A két bandita látszólag engedelmesskedett a felhívásnak és megindultak a rendőrré, aki ekkor még nem tudta, hogy kötelesség- tudásának áldozata lesz a — rendőrség felé.

A rendőrség előtt azonban, amely közvet- lenül a város sátránya előtt van elhelyezve, az egyik bandita egy adott pillanatban, egy lépéssel hátrább maradt, villámgyorsan re- volvert rántott elő hátsó zsebéből és azzal, mielőtt a rendőr meglepetésében fegyverhez nyulhatott volna, tüzelni kezdett.

Gyors egymásutánban három lövést adott le a bandita a rendőrré, amelyekből kettő célú tévesztett és egy mészárszék kirakat- üvegére hatolt be, míg a harmadik hasfala körüli furdott be a rendőr testébe, aki az ir- tozatos fájdalom súlya alatt összerogyott.

Volt még annyi ideje azonban, hogy elhaló hangon segítségért kiáltson és a lövés za- jára és a segélykiáltásokra, tényleg előrohant két rendőr a rendőrség épületéből, akik ek- kor kétségbeesett üldözőbe vették a mene- kült banditákat, akik közül az egyik a vá- ros parkján, míg a másik az ellenkező irány- ban keresett futva menekült.

Az a bandita, amelyik revolverét használ- ta, a város parkján keresztül való menekül- tésben azonban porlójárt. Izgatottságában — úgy látszik, — elosztotta egyensúlyát és az egyik bokornál hanyatvágódott, de már ab- ban a pillanatban újból felugrott és tovább rohant. Ez a kis intermezzo azonban elegendő volt az öt üldöző rendőrnek, hogy időt nyer- jen és már fenyegetően közel érkezett a sza- ladó banditához.

Ekkor a mindenre elszánt bandita, akinek nyomos okai voltak arra nézve, hogy magát az üldöző rendőröknek élve ne szolgáltatasa ki, megállt, előrántott zsebéből egy másik revolvert, amely azt árulta el, hogy a ban- dita mindenre el volt készülve és egymásután két golyót röpített fejébe.

Mindeket golyó behatolt a bandita arcán ke- resztül agyába és szemébe és ott borzasztó puztítást végzett.

Ekkor azonban már a kora reggeli járő- rek is oda érkeztek a borzalmas tett szí- helyére és segítséget nyújtottak a rendőrség- nek, amely a súlyosan sérült rendőrt és a banditát a kórházba szállította be.

Időközben a másik bandita, egy melléku- cán egérszerű nyert és eltűnt az öt üldöző rendőr szemel elől.

A rendőrség rögtön a kórházba sietett, hogy ott megtejtse a kihallgatásokat. Sem a rendőr azonban, még kevésbé a bandita nem voltak olyan állapotban, hogy őket ki lehes- sen hallgatni.

A bandita zsebeiben különben semmiféle igazoló írást sem találtak és így a nyomozó hatóságok körében az a vélemény nyilvánult meg, hogy mindkét bandita vagy most szö- kött, vagy most szabadult ki egy fegyház- ból és első tervük a gyulafehérvári Nemzeti Bank kirablása lett volna. Nincsen kizárva azonban, hogy a két bandita lelkét szörnyű bűnök terhelik és valószínűleg körözik is őket és ezért nem akartak a rendőrség ke- zeleire jutni.

Ugyanakkor a gyulafehérvári rendőrség minden lépést megtett annak érdekében, hogy a második tettes, aki fényt tudna deríteni vallomásával az egész tragédiára, rendőrké- zre kerüljön. A város területén razziát rendezett a rendőrség, azonkívül a csendőrség segítségére átkutatta az egész várat, mert azt hiszi, hogy a bandita ott rejtőzött el valahol, de ezenkívül minden a városból kijövő egyént, bármilyen járművön is akarná elhagyni a várost, leigazoltat a rendőrség, amely biztosan rövid idő alatt kézrekeríti a másik tettest.

Ugyanakkor szorgos orvos kezek készülnek fel a gyulafehérvári kórházban az operációra, amellyel a kötelességtudó rendőr életét akar- ják megmenteni. Orvosi vélemények szerint nemesebb részekig nem jutott el a gyilkos golyó, úgyhogy remény van arra, hogy egy komplikációdmentes operáció visszaadja a életet a rendőrnek, akit felettesei máris ki- tüntetésre terjesztenek fel.

Benczel Béla

HIREK

Az olvasóhoz!

Alulírott lapok kiadói hivatalai közös megállapodással elhatározták, hogy lapjaik előfizetési árait október 1-1 hatállyal, példányonkénti árusításban pedig az október 4-én árusításba kerülő számoktól kezdve újabb szabályozzák.

Hat és fél évvel ezelőtt, 1932. április 1-én 40%-kal szállítottuk le az akkori árszintet. Azóta a munkabérek és a lapok előállításával kapcsolatos minden költség fokozatosan emelkedett, új költségtételek is keletkeztek és ezek a megnagyobbodott költségek felborulással fenyegetnek minden lapvállalatot. Alaposan és lelkiismeretesen megvizsgáltuk költségvetésünket és megállapítottuk, hogy az áremelés kikerülhetetlen kényszerűség.

Nincs még egy szakma, amely ekkora áldozatkészséggel és ilyen időtartalom hosszú ideig küzdött volna az áremelés ellen és hiszik, hogy a romániai magyar újságírók közösség méltányossággal fogadja ezt a bejelentésünket.

„Brassói Lapok“, Brassó
„Keleti Újság“, Kolozsvár
„Magyar Lapok“, Nagyvárad
„Uj Kelet“, Kolozsvár

Minthogy az Uj Kelet annakidején sajátos helyzetétől fogva nem szállíthatta le árait, az Uj Kelet szempontjából az áremelés csak az eddig esetleg kedvezményt élvezett előfizetők vonatkozik. Vagyis rendes előfizetési árának továbbra is változatlanul a következők: egy hóra 110 lei, negyedévre 320 lei, félre 600 lei, egész évre 1.200 lei.

Az Uj Kelet kiadói hivatala

— Rövidesen kinevezik Marosvásárhely új polgármesterét és újpolgármesterét. Marosvásárhelyről jelentik: Közelebről sor kerül Marosvásárhely új polgármesterének és újpolgármesterének kinevezésére. A polgármesteri állásba négy jelölt volt: Dr. Eugen Curta tábornok-orvos, Porubzki Ferenc volt prefektus, Jean Dolejan közjegyző és Dr. Nestor Justin városi tisztviselő. Az újpolgármesteri állásba három jelöltje volt: Szegvárd Gábor kollégium tanár, Dr. Tegledy Márton és Bogdan István ügyvédek. Hír szerint tegnap este megérkezett a polgármester kinevezéséről szóló rendelkezés, amely szerint a polgármesteri tisztviselőt Dr. Curta Eugen tábornok-orvos tölti be. Az újpolgármester személye még nem ismeretes.

— A kolozsvári lakatgyári munkások bérmozgama. A helybeli Heffer-féle lakatgyár munkásai — heves bérharc után — az elmúlt év november 15-én kötötték meg első kollektív szerződésüket. Bár ez a szerződés csak az évforduló alkalmával, a jövő hó közepén jár le, a munkásság biztosított jogai értelmében felévenként — a drágasági index alapján — fizetésjavításra jogosult. A május hónapban esedékes volt bérfelülvizsgálás kérdése, különböző okok miatt, egészen az elmúlt hetekig toldott ki. Szeptember folyamán a munkások végre előterjesztették 10 százalékos béremelést javasoló kérelmüket, amelyre mindeztől meg nem kaptak választ. A kérdés még e héten a munkügyi felügyelőség elé kerül, ahol határozni fognak a munkáshívnások ügyében, hogy a komolyabb következményeket elkerüljék.

— A nemzetközi munkügyi hivatal 40 óras munkahét bevezetését ajánlja a textiliparban. Genéből jelentik: A genfi nemzetközi munkügyi hivatalban javaslat készült a textilüzemekben bevezetendő 40 óras munkahét bevezetésére. A tervezet a román munkügyi és népjóléti minisztériumnak is megküldték, ahonnan már továbbították a szak-kamarák országos szövetségéhez. A helyzet jelenleg az, hogy hetenként hat napon át összesen 48 órát dolgoznak az üzemek, így a 8 óras munkaszelektés és egy nappal kevesebbet, tehát heti 5 napi munkát jelentene, így szombat, vagy hétfő is szünet lenne a vasárnapi munkaszünet mellett. Legfontosabb kérdés most: mi történne az új munkaszelektés alapján a munkások bérével? Erre nézve két megoldás került előtérbe: 1. Munkabér szünetelése. 2. Megfelelő kárpótlás a 40 óras munkahét munkabérének emelésével. Illetékes helyen egyik megoldást sem tartják helyesnek s a 48 óras jelenlegi munkahét fenntartását ajánlják a genfi javaslatlathoz szemben.

— Agyonlőtte magát az angol külügyi hivatal sajtófőnöke. Londonból jelentik: Az északi folyamán feltűnést keltő öngyilkosság történt az angol fővárosban. Alan Geoffrey, az angol külügyi hivatal sajtófőnöke agyonlőtte magát revolverével és rögtön meghalt. Az öngyilkosság nagy feltűnést keltett egy diplomácián, mint sajtófőnökökben. A közvélemény teljesen érthetetlenül áll az öngyilkosság előtt, annyival is inkább, mert közvélemény szerint sem ok nem volt a sajtófőnöknek öngyilkosság elkövetésére.

MINDEN GYERMEK!

ma és holnap délután 2 órakor a ROYAL színházban legyen, ahol egy teljesen új MICKY MAUS műsor és az 1938-as AUDIOSCOOP megy. Helyárak: Lei 7 és 12 plus 5 lej taxák. Zöld-vörös szemüveg a kasszájánál 2 lej.

— Prostitúció való ösztönzését valószínűleg egy kolozsvári kocsmáros. A helybeli törvényszék IV. tagozata a napokban tárgyalta Neumann Sámuel Rudeanu ucca 13. szám alatti kocsmáros ügyét, akit prostitúcióra való ösztönzés miatt vontak felelősségre. Több tanu távollmaradása miatt azonban a per tárgyalását folyó év december 15-re halasztották el.

— Átszervezik a munkáshelyező hivatalokat. Bucarestből jelentik: A munkügyi minisztériumban törvénytervezet készült a munkáshelyező hivatalok átszervezésére. A javaslat szerint mindazok a vállalatok, melyek 10 alkalmazottnál többet foglalkoztatnak, munkáshelyező és tisztviselőket kizárólag az állami munkáshelyező hivatal útján szorgoskodhatnak. A tanácsokat — az alkalmazottak számára való tekintet nélkül — szintén kizárólag ez a hivatal helyezi el. Az igazgatók és családtagokkal kivételt tesznek. A törvénytervezetet a legfelsőbb törvényhozó tanácsához küldték meg véleményezés végett.

THALIA MOZGO

I. Bulldog Drummond visszaút
A legizgalmasabb bűnügyi film. Lionel Barrymore

KETTŐS PREMIER MUSOR!

II. Az újságíró barátja
Claudette Colbert, Fred Mac Murray.

— Fagyaszdótepet vett egy Alaszka eszímő. Newyorkból jelentik: Amerika leggyesebb utazóügynökeként James Moran washingtoni kereskedelmi utazót ünnepelt, aki Alaszka örök hó- és jégmezőin, Szent Mihály szigetén fagyaszdótepet adott. El Charla Pstolik eszímőnek. Az ellenállhatatlan rábeszélőképességű ügynök kijelentette, hogy a nevezetes ügylet csak több napi érvelés után sikerült létrehozni.

Szeplő, szemölcs, szőrzet, gyors és biztos eltávolítása

BOTÉ kozmetikában
Ciu, Calea Regale Ferdinand 34.
Telefon 20-11.
TANITVANYKÉPZÉS.

— Agyonlőtte magát a dorohoi 1. alispán. Bucarestből jelentik: Artur Beiu dorohoi alispán a Sinaia-Tepului közötti országúton halálra lőtte magát és nyomban meghalt. Egy arra haladó gépkocsi sofőrje vette észre holttestét s nyomban jelentett tette a csendőrségnek, ahonnan csendőrfőnök indult az öngyilkosság színhelyére. A holttest mellett revolver fektült, melyből egy golyó hiányzott. A fegyvertárási engedély ott volt az öngyilkos zsebében. Bucsuvelet nem tárták. Beiu alispán néhány nappal ezelőtt érkezett Sinaiba, hol egy villában szállt meg. Tegnap reggel azzal később el ismerőseitől, hogy nem jön ebédre, aztán néhány indult és Sinaia felé néhány kilométernyire az országúton öngyilkosságot követett el. A megindított nyomozás során kiderült, hogy Beiu bűnügyi eljárás előtt megekkelt a halálba. A dorohoi megyeházán ugyanis nagybuzababú viaszszobákat lepettek le, felüggesztették s attól kellett tartania, hogy letartóztatják. Az öngyilkosság abban az órában történt, mikor bűnügyi zárlatot rendeltek el vagyonára.

— Felavatták a legborzalmasabb robbanószert a haxanit. Erről szól a szezon legizgalmasabb filmje, a „Bulldog Drummond visszaút“, amelyet az újságíró barátja Claudette Colbert filmmel együtt vetít vasárnapon bezárólag a Thalia mozgó. Két premier film egy helyre.

— Felmentette a kolozsvári törvényszék a rágalommal vádolt újságírókat. A maga nemében páratlanul végződő sajtóper nyert befejezést tegnap a helybeli törvényszék IV. tagozatának Boca-Barsan tanácsa előtt. A perre az a támadó cikksorozat adott okot, melyet évekkkel ezelőtt (1935-ben) Malor Nicolae hírlapíró írt a „Romania Noua“ című kolozsvári napilapban Petrescu Georgehe — akkor még gyulafehérvári — pénzügyigazgató működése ellen. Ezek közé tartoztak azok a hírhedt „bon“-üzelmek, melyek eredményeként Dumitrescu magántitkár ismételt elítéltek, egy ízben harmadévi, majd háromhavi börtönbüntetésre. Petrescu pénzügyigazgató önmagára nézve sérelmesnek találta a megjelent cikksorozatot és rágalommal — címen pert indított azok szerzője, Malor Nicolae ellen. Közben a pénzügyigazgatóságtól Teleorman megyébe helyezték át és a büntönyt újabb vizsgálat is indult, a per változatlanul tovább folyt. A vádlott és a tanúk: Domsa Marian, Marcu Vasile, valamint Dr. Barabás, Zeicu és Chirila Romulus pénzügyi ellenőrök kihallgatása alapján a bíróság bebizonyosultnak látta a cikksorozat állításait. A bíróság Dr. Moldovan Valer védőügyvéd álláspontját vette magáévá, aki hangsúlyozta, hogy védelem közérdekű foglalkozott az ügyvel és csak a tiszta igazat írta meg. Eppen ezért kártérítés is megilleti a szerzőt az évek óta folyó állandó zaklatásért. A Boca-Barsan tanács, anélkül, hogy ítélethozatalra vonult volna vissza, a védőbeszéd megtartása után azonnal kihirdette ítéletét, mely szerint a meghurcolt újságíró: Malor Nicolae felmentette a rágalomzás vádjáról, ellenben a per során felmerült költségei fejében, az újságíró javára, 10.000 lej megfizetésére marasztalta el Petrescu Georgehe pénzügyigazgatót.

CSALÁDI ÉRTESETŐ

Königsberg Dóri Dej és Reducziér József
Vadai Carol II. jegyesek.
M. k. é. h.

Berger Gliza Hiedin és Beck Moritz
Valea Iri Mihai jegyesek.

Nem változik Japán politikája Kinával szemben

Sanghaj, szeptember 30. Ismeretlen tetsékes ma reggel súlyosabb megsebesített Tang Cino-t, a kínai köztársasági kormány miniszterelnökét.

Tokióból jelentik, hogy Japán katonai körökben megerősítették azt a hírt, mely szerint Ugaki külügyminiszter lemondása után sem változik meg Japán politikája Kinával szemben. A japán kormány ugyanazon felfogás alapján áll, mint múltban, hogy t. i. mindaddig nem tárgyal Kinával, míg annak élén Csang Kai-Sek marsall áll.

— A szeszőzdek allig győzik a munkát. Angliában. Londonból jelentik: A nemzetközi nyugtalansággal kapcsolatos hadikészülődések és általános készletgyűjtések soha nem remélt módon fellendítettek az angliai szeszőzdek termelését. Skóciában és Írországon még a tíz év óta bezárt viskigyárakat újított üzembe helyezték és nagy a kereslet szeszőzdeparban járatos munkások: Írskócia viskitermelése 1938 őszén legalább 50 millió literrel fogja a tavalyi rekordere ményt meghaladni.

— Ügyvéd hír. Markovits Béla ügyvédjének Mármarosszigeten Platá Uniról az alatt megnyitotta.

— Sirkövetés. Megboldogult Kaszner Józsefné szül. Sámson Serolta sirkövetését vasárnap október 2-án délelőtt 10 órakor le az orth. újtemetőben (Közeledés Regaton keresztült), melyre rokonait és ismerőseit ezután hívja meg Kaszner József és Sámson-család.

— Sirkövetés. Néhaj Jakab Armin követ a tágarmuresi orth. zsidó temetőben október 2-án délelőtt 11 órakor fogjuk el. Rokonainkat és az elhunyt barátait ezután hívjuk meg a kegyeleti aktushoz.

— Sirkövetés. Néhaj Gyárfás Dező sirkövetését október 2-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az új neolog temetőben, melyre rokonokat és jóbarátokat ezután hívja meg a család.

— Helios Istváné angol és német nyelvi órákat adását megkezdte. Ertekezni Str. H. deanu (főst Surda) 1. Délelőtt 10—12 óráig délután 2—4 óra között.

— Temesváron porráégett egy hatalmas gabonarakár. Temesvárról jelentik: Hatmas tíz pusztított a Klein Vilmos örökös gabonatisztító gyár józsefvárosi telephelyén. raktárpépületek porráégették, mielőtt még tiltótlóság a helyszínre érkezett. Az üzem területét tiltótló teljes felszereléssel robbant a helyszínre és nagy erőfeszítések árán sikerült lokalizálni a tüzet. A porráégt raktárban rengeteg gabona, magvak és élelmiszeri termékek pusztultak el. A kár meghaladja a kétfélmillió lejt. A tüz keletkezésének okát eddig nem sikerült megállapítani.

Építési költségvetések és finanszírozások. Írta Mihály F., 272 lap, rengeteg táblázattal, leírásokkal és tervrajzokkal. Vásmunkakötésben 396 lej. Örökös. Építési költségvetés 1042 lap, költségvetés minták, képekkel, mellékletekkel. A hatalmas vásmunkakötésben 1156 lej. Lepageál Cs. Kvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes jegyzéket.

STERN-féle ori. kóser vendéglő Oradeán

ארטה כשר

Str. N. Iorga (volt Zidka ucca) 18. Oradeánban elismert kitché konyha, meleg árak, ügyes kiszolgálás.

Transilvânia vezető étterme, az utazó közönség kedvenc találkozóhelye. Lakodalmasra és bankettekire külön nagyterem.

PRO ET CONTRA

írja: SALAMON LÁSZLO

z elárvult egyén

Az egyén, aki a maga számára nemcsak önmagát, hanem az egész világot jelenti, távlataival, közelivel, kinjaival és örömeivel egyetemes — e zűrés, feszültség, vesztés napokismét súlyos válságon ment és megy tovább.

A nagy, sőt óriási világárvány mellett, mely életünkre nehezdedt és nehezdedt, az egyén valószínűsége árnyékemberre szorított át, akinek egyéni, ugynevezett gánélete ugyszólván semmivé foszlott kollektív riadalomban.

Az életrészt, ahol mások Beethoven szónóiának, vagy Chopin valcerjeinek rejtekébe, a művelt, egyéni életet egyén számára — napjainkban mozgató parancsok sítitettek, egy egész heves szívdobbanásba löktetett s a tökéletlenségek tömegei akarata, tömegek féltelme, tömegek önkivüllete ejtette ártalomba az elárvult egyént, aki ezuttal próbálta kivonni magát az egyetemes világlegkörü nyomás alól: neki is lehetetlenül fel kellett adnia magát.

Az egyén és a közösség harca azóta tart, mióta a társadalmi élet kialakulása az egyén, az individuum magánéletét a maga kollektív értékeinek szabályaival korlátozta.

Az a harc lényegében az egyén vereséggel végződött. A francia forradalom, a francia világrend győzelme volt az, hogy az egyénnek többé-kevésbé visszaadmozgási szabadságát.

Napjainkban azonban újra a kollektív erői kerekedtek felül az egyéni élet fölött, még ott is, ahol a totális állam-felszereknek nem sikerült teljesen elnyomni a demokratikus szabadságjogot.

Az egyén, az egyéniség legszűkebb körében vett erővonalaihoz vonult vissza: könyvvel és barátai, butorai és gonatai közé; lelkiismereti és érzelmi élefellegváraiba, ahonnan halkan szemlél az élet zajlását, a tömegek és politikák tévelygését. Miután külső élet, egzisztenciájában nem vonhatja ki magát a kollektív kényszer hatása alól, ügykezett legalább szabadságának maradványában megtalálni lelkének csendjét és békét, boldogságát, vagy boldogtalanságát, életritmusának eredetiségét, felfedezésének szabadságát és a tömegek stílus-ságával szemben a maga egyéni stílusát.

Hogy ez a különállás, az egyénnek (egyéniségnek) ez az inkább belső, mint külső szabadsága mennyire és állandóságú, mennyire időtől és körülményektől függő, arra napjaink történelme szolgáltatja a legperdöntőbb bizonyítást.

Míg csak távolból szemléljük a világot és vesztéres eseményeit, amíg nem szelünk át érintett bennünket egy új viláktárlás lehetőségének viharos szele, addig az egyén úgy-ahogy megőrizte a maga különállását, a maga véleményét, a maga sorsáról való döntését, a tervezettség szabadságát.

De a vesztéres napokban, amikor a történelem kegyetlen levegője becsapta a legészartabb lakásokba is, amikor veszély fenyegette semmivé rombolta egyéni élet minden elképzelését: az óráról-órára tárult fel előttünk az idő események szakadékaival mélysége, melybe feltétlenül bele kell zuhanni és alá kell zúzni magát minden olyan szempontnak, ami kívül esik az egyetemes örület és az egyetemes veszély vonalán.

Már lélektanilag sem lehetséges, hogy jelenlegi viszonyok között az egyén megőrizhesse a „noli me tangere” blázert, a maga egyéni vágyainak és álmainak érinthetlenségét.

Az egyént ma a tömeghangulatok és a megkényszerítés tengerébe vetették, melyben uszni kénytelen, ha nem akar merülni.

Függvény-volta kegyetlen élességi bizonyossággal rajzolódik a történelmi idők

előtérült falára, amelyen egyéni sorsának „mene tekel”-jét is olvashatja.

Most láthatjuk, hogy mindaz a szellemi és erkölcsi kincs, ami az egyén magányában halmozódik fel — a történelem kollektív erőinek nyomása alatt milyen hamar mehet veszendőbe.

A béke és az egyén természetes szövetségstársai egymásnak. A háború azonban nemcsak a népek, hanem az egyén legnagyobb ellensége is. Fegyverek között nemcsak a muzsák hallgatnak, hanem mindaz némaságra van kárhoztatva, ami az életet érdemes teszi arra, hogy éljük: a gondolat függetlensége, a lelkiismeret szabadsága, a kultúra virágzása, az egyéni felelősség érzése, — romok helyett a városok biztonsága, a munka szabad ritmusa és a fejlődés lehetősége.

Ami az egyénnek kedvező, az tehát a tömegek és a haladás számára is az. Amikor az egyén egyedül marad, egyedül és árván marad a kultúra és az egész élet ügye is.

Érzik ezt ma már maguk a tömegek is. Sejtéseikben és akaratukban a háborútól való félelem felülkerekedni látszik romboló ösztöneiken, homályos értelmükön, könnyű és könnyelmi megteveszthetőségükön is.

Sejtik és érzik a kockázat borzalmas nagyságát még azok a tömegek is, melyeket az uszítás, a rendszeres bulitis egy hamis háborús pszichózis hangulatába kergetett.

Az egyén remegve, megfélemlítve húzódik meg a falak mellett, álmátlanul és mindent feladva fetreng gyágyán, melyből bármelyik percben kikerekethetik.

Tudja, hogy ha a robbanás mégis bekövetkezik, nincs menekvés számára, de nincs menekvés a kultúra, a civilizáció, a lélek és a szépség számára sem.

S tudja, hogy ha megmenekül, úgy a

Nem hívják be többé felülvizsgálatra azokat, akik a katonai egészségügyi tanácstól végleges osztályozást kaptak

„Társadalmi szolgálat” néven új autonóm intézményt állítanak fel

Bucuresti, szeptember 30. A nemzetvédelmi minisztérium közölte, hogy nem fogja többé felülvizsgálatra behívni azokat, akik a hadsereg egészségügyi tanácsától végleges osztályozást kaptak. A hadkiegészítő parancsnokságok ennek megfelelő utasításokkal látták el.

A nemzetvédelmi minisztérium elhatározta, hogy a tantestületnek azokat a tagjait, akik nem vesznek részt az Országos-tanfolyamain, amennyiben azokra behívást nyertek, meg fogja büntetni. Ugyancsak minisztériumi táblázatot küldött a tankerületi igazgatóságoknak felügyelőségeknek, amelyben felsorolja a katolikus tanulók számára engedélyezett ünnepeket.

A minisztérium közli azokkal a jelöltekkel, akik az 1937-es időszakban sikeres képesítési vizsgákat tettek, hogy vonatkozó diplomáikat a minisztériumtól kérvényben igényelhetik és a kérvényhez 14 plusz 2 lej bélyeg költséget is mellékelniük kell.

A miniszterközi konferencia megbeszélések eredményeképpen a belügyminisztérium egy autonóm intézményt létesít, amely a községekben és városokban kulturális otthonokat létesít. Ennek az új társadalmi szolgálatnak az élén állandó bizottság fog állni, amelynek főnöke II. Károly király lesz az elnöke, a vezetőségben pedig résztvesznek az összes szakminiszterek, akik résztvesznek továbbá a munkában az Országos-mosgalom az Astara, a Királyi Alapítványok, az Iskolák Háza és a katonai előkészítőök mozgalmanak vezetői. A „Társadalmi Szolgálat” tényleges elnöke miniszteri rangban fog

Mentse meg fogait!

Most nagy tubusban is kapható

Amit megtehet ma, azt ne halassa holnapra. A helyes védekezés a fogkövesedés ellen: használjon Kalodont fogkrémet! „Kétszer naponta Kalodont” — ez tartja egészségesen fogait. Tudja meg: Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulfurizin-Oleatot tartalmazza.

KALODONT fogkö ellen

A román hadsereg felszerelése

Egy miniszteri értekezlet, főnöke a király magas elnöke alatt a külügyminiszternek a külpolitikai helyzetről elmondott beszédje után meghallgatta Glatz tábornok nemzetvédelmi alminiszter jelentését a hadsereg felszerelési munkálatainak jelenlegi stádiumáról.

Szűkebbkörű miniszteri bizottság fog állandóan dolgozni a hadsereg felszerelésére irányuló munkálatok intenzívabbá tétele és felügyelete fölött.

A kivételesen súlyos külpolitikai helyzet és ezen bős katonai előrelátást jelző intézkedések között a kapcsolat nyilvánvaló. A hadsereg felszerelése fölött különös gondot kell önködni. Az események kéri ezen munkálatok intenzívabbá tételét, hogy bármilyen eshetőség teljesen felkészülve találjon bennünket.

Az utóbbi években a hadsereg felszerelésére irányuló akció, amelyet az uralkodó akaratából, de minden polgár bizalommal hozta meg azokat, megértve a nemzetvédelem abszolút parancsoló szükségességét. Az eredmények ugyancsak jelentősek voltak. Egy esetleges háború nem talál bennünket felkészületlenül és a kétségbeesés zsákmányaként — ellenkezőleg bízza az ország katonai erejében és főnöke a király nagy hadvezéri tulajdonságaiban nyugodtan várjuk az események kifejlését.

A sinai miniszteri értekezleten hozott intézkedések fokozták a román népek ezt a bizalmát, amely a történelem folyamán mindig Isten hitére és a nemzet vitézségére támaszkodott. A világ nagy hadseregei a legkövetkezőben vannak felszerelve, de a mi hadseregünk sem marad el tőlük a felszerelés szempontjából, mert modern fegyverek fölött rendelkezünk és hadiparunk úgy van megszervezve, hogy háború idején előállíthatja a hadsereg részére a szükséges fegyvereket.

Eppen ezért a közvélemény nálunk tökéletesen nyugodt. A trón és a hadsereg körül kialakult nemzeti szolidaritás tudata megadja nekünk a lelki erőt ahhoz, hogy bármilyen nyugtalanság fölött urára legyünk.

Óriás: Építőipari kézikönyv, 1042 lap, költségvet. minták, képek, stb. köte 1155 lej. Sándor: Kisházak — 32 kisházterv (homlokzat és alaprajzok). Anyagkutatás, kiskulácival. Nagy mappa 326 lej. Forgó Pál: Új építézet, 230 ábrával, fényképpel, albummal 264 lej. Mihály: Kétszervezők, lezárolások, köte 396 lej, stb. Lepageál Cluj-Kvár. Postán utánvétellel.

SPORT

Lemondott a Haggibbor futballszakszóltyának vezetésége

Ciuj, szeptember 30. (Az Uj Kelet tud.) Többször foglalkoztunk már a Haggibbor futballszakszóltyának helyzetével. A futballszakszóltya hosszabb ideje válságos helyzetbe jutott. A vezetésége az ezen helyzetből való kiszabadulásra olyan utat választott, amely a Haggibbor tagjai nagyrésztének ellenkezőjével találkozott. A futballszakszóltya kérdésével, miután már többször képezte beható viták tárgyát, kedden este ismét foglalkozott a Haggibbor Sportegyesület előző tanácsa, amelyen Keszler Ignác, a futballszakszóltya elnöke a maga és vezetésége nevében benyújtotta lemondását.

A vezetésége Keszler érdemeinek méltatása és jegyzőkönyvi köszönet szavazása mellett a lemondást elfogadta. Egyidejűleg a futballszakszóltya ügyeinek vezetésére Weisz Ignác nyert megbízást, akinek hivatása a futballszakszóltyát kivezetni válságos helyzetéből, majd a közgyűlés megfellelő olyan elemeknek a vezetésébe való bevonása, akik a nagymultu Haggibbor futballszakszóltyát a zsidó sport célkitűzéseinek megfelelőleg vezetni tudják.

A Haggibbor futballcsapata egyébként vasárnap barátságos mérkőzést játszik 9 órai kezdettel a nagypályán a Vasöntőde együttesével. Ezalkalomból az itt következő játékosok kérének reggel 8 órakor a Haggibbor öltözőben megjelenni: Moskovits, Kaufmann, Gárga, Kohn, Schmilovits, Nöti, Farkas, Blau, Kleinmann, Barabás, Klein Tibi, Keszler II, Nánthán, Lender és Rosner.

Vasárnap a Camarasescu és Caracostea teniszklubák zónadöntői Kolozsváron

Ciuj, szeptember 30. (Az Uj Kelet tud.) A Camarasescu-kupa zóna döntőjébe a nagyváradi Makkabi és KAC, míg a Caracostea női teniszklub zónadöntőjébe a Haggibbor és az Aradi Atletikai Club hölgygárdája kerültek. Szerencsés körülmény folytán a két zónadöntő egyazon, vasárnap Kolozsváron a KAC pályán kerül elődöntésre. A verseny keretében az Echo gárdája a TC ellen játszik.

A versenyen résztvesz Pusztay TC is, valamint Benedek, dr. Farkas KAC, Radó Hag, Grünwald Makkabi, Baázné TC, R. Erdős Lily, Schwartz Klári Hag. és számos kiváló versenyző.

Csak röviden...

A Haggibbor sakkszakszóltyájának vezetésége kéri ötszáz tagjait, hogy október 3-án, hétfőn este 8 órakor tartandó ülésen feltétlenül megjelenni szíveskedjenek.

A Ripensia, amelynek tudvalegőleg nagy közönsége van Bucurestiben is, hír szerint elhatározta, hogy a legközelebbi mérkőzésen, amelyet a fővárosban játszik, a hőgyeket díjtalanul bocsátja be a mérkőzésre.

A bucuresti Venus vasárnap tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelynek keretében Gabriel Marinescu tábornokot választották meg ügyvezető elnöknek, míg alelnök ismét Alexandru Eladescu ügyvéd lett.

Románia nemzetközi bajnoki teniszversenyének legújabb eredményei a következők: A férfiesemény döntője: Bawarowski lengyel-Cejnar cse 5:7, 6:4, 4:6, 6:3, 6:1. Férfipáros elődöntők: Schmidt, Tanasescu-Cejnar, Ambrus 6:3, 11:9, 6:1. Réti, Carabulla-Botez, Erős 6:2, 6:0, 6:2. Vegyespáros elődöntők: Bereczky, Schmidt-Berilova, Ambrus 6:3, 6:3. A döntő: Bereczky, Schmidt-Werthelmer, Carabulla 5:7, 6:3.

Az Universitatea sportegyesület szerdán este rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen megoldották a klub labdarúgószakszóltyájának régóta vajdó elnökségét. A közgyűlés, amelyen Tataru Coriolan dr egyetemi tanár elnöklettel, egyhangú lelkesedéssel Buteanu Aurel dr-t, a Patria főszerkesztőjét és Hatleganu Simon volt rendőrkezesztört választották meg a labdarúgószakszóltya élére. Buteanu dr és Hatleganu megválasztásával avatott kezébe kerül az egyetemi csapat irányítása.

A lett Liepkalns megjavította a 25 km-es gyaloglás világrekordját Riga-ban. Az új világrekord 2:00:25,4, a régét az 1934-i Európa-bajnok, a szintén lett Dahlnas tartotta 2:00:46-tal.

Tejles komfort.
Szigoruan kóser.
Olcsó árak!
Kedves transzilvániai
zsidó barátainak ked-
vezményt adok.

HAYABRON STR. 53. TELEFON: 3263.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A névtelen asszony. Alexandre Bisson világ-
hírű darabja után. Főszerepben: Gladys
George. Előadások kezdete: 3.20, 5.20,
7.20 és 9.30. Számozott jegyek. Tele-
fon 37-05.

Minden gyermek ma és holnap délután 2
órákor a Royal slágermozgóban legyen,
ahol egy teljesen új Micky Maus műsor
és az 1938-as Audioscop megy. Hely-
árak: Lei 7 és 12 plus 5 lej taxák.
Zöld-vörös szeműveg a kasszánál 2 lej.

A THALIA MOZGÓ MŰSORA:

Mától premier! Kettős műsor! I. Bulldog
Drummond visszat. A híres mester-
detektív kalandjai. Fősz.: Lionel Barry-
more, Luise Campbell. II. Az újságíró
barátja. Szenzációs vígjáték. Fősz.:
Claudette Colbert, Fred Mac Murray.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Fejedelemi éjszakk. Kessel közismert regény-
nek mesterien feldolgozott filmváltozata.
Főszerepben: Nagy Kató és Jean
Murat.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! A méltóságos asszony. Bus-Fekete
László világiskert aratott zenés víg-
játéka. Főszereplők: Gusti Huber, Theo
Lingen, Hans Moser és Genia Nikola-
jowna. Műsor előtt: Szenzációs zenés
színes Micky Maus.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Doktor Tindall bűne. Szenzációs bűnügyi drá-
ma, főszerepben: John Barrymore,
Louise Campbell.

A MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor: I. Az ördög bábuja.
Az évad legizgalmasabb bűnügyi drá-
mája. Fősz.: Lionel Barrymore és Mau-
riceen O'Sullivan. II. Az életmentő. Meg-
ható társadalmi dráma. Fősz.: Ralph
Bellem, Karen Morley és Micky Roney.
III. Journal.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Világvárosi premier slágerműsor: I. A tigris-
völgy. Kay Linakerrel az új filmsallag-
gal és Conrad Nagellel. II. A trópusok
futója. A dzsungel filmek királya. John
Walnevel. III-IV. Új híradó és új Micky
Maus.

Jön: Tüzen és kardon át. Stan és Bran
premier.

Győződjön meg, hogy
új bundákban,
alakításokban és gallérozásokban még
mindig a
BIXENSPANNER
szőrmesalon vezet. CIUJ, Calea Regale
Ferdinand 3. Udvarban.

APRÓ HIRDETÉSEK

JAHRZETTABLA alumíniumból tetsze-
tős, kislak, egyszerűen 150 lej, kétszeme-
lyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum
közlendő. Boros papírkereskedés, Cluj.

Komfortos szobába tisztviselő vagy
diáklány lakótársnót keresek. Esetleg el-
látással. Cím: Salamon Kató, Str. Avram
Iancu 7.

Elemisták korrepetálását vállalom. Cím:
Salamon Kató, Str. Avram Iancu 7.

Özv. uriaszony központi fekvésű, leg-
modernebb komfortu lakásában penziót adna
(rituális konyha) tisztviselőnek vagy ko-
moly diáklánynak, zongorahasználattal is.
Str. Baron L. Pop 13, 7. ajtó.

Különböző bútorozott szoba központ-
ban azonnali kiadó. Str. Radu 9, emelet.
Telefonközponttal szemben.

Könyvek felfektetése, könyvelési restan-
ciák feldolgozása, óráknyvelési vállalat ipar-
vállalat főkönyvelője. Megkereséseket
„Könyvszakértő” jellegre a kiadóba kér.

Ein erstklassiges oder für Leihgebühr zu haben.
Näheres bei der Administration.

Eladó komplett olajgyári berendezés hyd-
raulikus prűssel, Pritzt „Record”-hajálóval.
Salamon Desideriu Gherla.

Gyógypedagógiai kurzust tartok október
3-tól. Elméleti és gyakorlati oktatás a ne-
hezen nevelhető gyermekek irányítására. A
kurzus 10 hónapos. Tananyag: kórtan, gyer-
mekpszichológia, anatómia, élettan endokri-
nológia. Dr Becsid Cluj, Elisabeta 25.

Kiadó november 1-re a Piafa Mihai Vitea-
zul 30 sz. alatti üzlethelyiség. Értekezni Cal.
Traian 1. Háztulajdonosnál.

Eladó bútorozott szoba két személynek,
esetleg ort. kóser ellátással. Str. Treacătoare
1. szám.

Egészseges, fiatal anya szoptatós dadának
ajánkozik. Cimet a kiadóba kér.

Clujon idősebb ur részére lakást kóser el-
látással keresek. Ajánlatot „Jól fizetek” jel-
legre az Uj Kelet kiadóhivatalába kérlünk.

Bécsi gyártmányú rövid zongora eladó.
Cím: Cluj, Str. Baron L. Pop 1. Weiszné.

Kiadó november 1-től 6 szobás komfortos
napos lakás. Iuliu Maniu 39. Nagy üzlethelyi-
ség Regina Maria 11.

Komfortos lakásban penziót kaphat egye-
temi hallgató, vagy hallgatózó zongora-
használattal. Str. Baron L. Pop 13-15. I.
em. 5.

Egyedülálló uriaszony komoly tisztviselő-
nót komfortos lakásába elfogad lakótársnót.
P. Unirli 13, ajtó 21.

HERBERT AZ ÚJ KELET LELKE
HERBERT AZ ÚJ KELET LELKE

KIS ZENEI HIREK

A baseli (Svájc) városi színházat premier-
rel nyitották meg. Nestray „Lampadius Va-
gabundus” című bohózatából írtak operettet.
Hans Haug, a zeneszerző és Emil Beurmann
mint szövegíró. Az új operett szép sikere
folytán valószínűleg a külföldi színpadokra
is menni fog.

Haydn-nak, a bécsi nagyklasszikusnak föld-
maradványai Eisenstadt-ban, a herceg Es-
terháziak családi birtokán vannak eltemetve.
Kivéve a koponyát, melyet sokáig a bécsi
„Gesellschaft der Musikfreunde” muzeumban
kegyelettel őriztek. A herceg hosszú kérése-
re most visszadták neki a koponyát, mely
végre a zseniális komponista többi földi ma-
radványaihoz kerül.

Stracciarit, a híres olasz baritonistát hívták
meg a római Szent Cecilia zeneakadémiára
énektanári egykebe. Stracciarit, — az olasz
bel-canto egyik utolsó képviselője, — a meg-
hívást elfogadta.

Kemény Géza báró, az erdélyi jól ismert
kitűnő hegedűművész október folyamán a
cluji Zsembery Elvira zongoraművészennel
együtt hangversenyt fog adni. Az érdekes
hangverseny, — melyet a magyar színház
épületében rendeznek meg, — Kemény báró
erdélyi komponisták műveit is műsorra
tűzte.

Schönberg Arnold, a régebben Bécsben és
Berlinben működött világhírű zsidó komponi-
nista, ki jelenleg a Los Angelesben lévő
Louth-Californiai University tanára, — most
ünnepli 65-ik születésnapját.

Backhaus Vilmos, a világhírű nagyszerű
zongorista, Budapestén hat hangverseny ke-
retében eljátsza Beethoven összes szonátáit.

Marian Anderson, a gyönyörű hangu né-
ger énekeső ebben az évadban csak az
Egyesült Államokban és Kanadában fog
hangversenyezni és Európától távol marad.

Jehudi Menuhin, aki csodagyerekként világ-
hírű hegedűművészé fejlődött és nemrég
nősült meg, ez évadban ismét európai hang-
versenyturnét fog lebonyolítani.

Pertile Aureliano, a milánói Scala nagy-
hírű tenoristája, az ősszel a budapesti Ope-
rában az „Othello” és Alarcosbál-ban fog
fellépni.

A palesztinai Hubermann-zenekar ebben az
idényben fokozott tevékenységet fog kifej-
teni. A hangversenyek keretében most elő-
ször fog maga Hubermann is aktív szerepel-
ni. El fogja játszani a Beethoven hegedű-
versenyt zenekarkísérettel. Dárgensek je-
nek a régebben Kölnben működött Szentár
Jenő, Dobrowen Issay és a londoni dr Mal-
colm Sargent. Két hangversenyt Pierre Mon-
teux vezényel, aki főleg francia komponisták-
kat fog megszólaltatni. Széll György, aki ré-
gebben Prágában működött, szintén dirigál
egy hangversenyt. Szólisták lesznek: Feuer-
mann Emánuel (cselló), Tagliafard Magda
(zongora) és Händel Ida, a 14 éves csodahe-
gedűs. Tervbe van véve Beethoven IX-ik
szimfóniája is, Szentár vezetésével. Ebben
a tel-avivi Palesztina-kórus is közreműködik.
Ma élő zsidó zeneszerzők, mint Bloch, Mil-
haud, Wiener Leó, Sternberg és Goldschmidt
művei is szerepelnek az érdekes szimfónikus
műsorban.

RÁDIO MŰSOR

Szombat, október 1.

Bucuresti. 6.30: Torna, hírek, hangleme-
zek. 13.15: Pontos idő, kulturális közleme-
nyek, sport. 13.25: Hanglemek. Közben
14.10: Pontos idő, időjárásjelentés, hírek. —
18.15: Előadás. 19.15: Pontos idő, időjárás.
19.17: Rendőrszene. 19.55: Előadás. 20.10:
Teodor Sibiaceanu zongorázik. 20.40: Evanția
Costinescu énekel. 21: Rádióúzenetek. 21.15:
A rádió szalonzenekara. 22: Sport, hírek. —
22.50: Bttermi zene. 23.45: Hírek külföldről
francia és angol nyelven.

Jeruzsálem. Délután 5.45: Pontos idő, hí-
rek. 8: Hamavil. 8.05: Mose Madzini előadá-
sa az elmúlt év eseményeiről. 8.25: A rádió
zenekarának hangversenye. 8.50: G. Gerswin
előadása. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30:
Az angol műsor keretében magyar humoris-
ták zenéje.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hangleme-
zek. 15.35: Hírek. 18.30: Táncczene. 20: Ma-
gyar dalok. 21: Hangjáték. Utána kb. 22.30:
Hírek. 22.45: Budapesti Hangversenyzenekar
24.10: Táncclemek.

ÚJ KELET Legújabb hírek

Délután összehívta a nemzetközi bizottság

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Francis Poncet berlini francia követ és von Weisecker német külügyi államtitkár ma reggel reptérre Berlinbe utaztak, hogy délután résztvegyenek a nemzetközi bizottság ülésén, amelynek első feladata azon szudeta terület kitérítése módjaitak a megállapítása, amelynek evakuálására október 7-ike és 15-ike között kell, hogy sor kerüljön és amelyet nem részleteztek a müncheni egyezményhez mellékelt térképen. Ugyanennek a bizottságnak a feladata a német birodalom és Csehszlovákia új határainak a végleges megállapítása. A bizottságnak német részről Weisecker külügyi államtitkár, francia részről Poncet nagykövet, angol részről Sir Neville Henderson, olasz részről Attolico berlini követ, cseh részről pedig Masztini nagykövet lesznek a tagjai. A határmegállapítási munkálatokban szakértők is részt fognak venni, különösen a berlini követségek katonai attaséi.

Éjféltkor állépték a német csapatok a cseh határl

BERLIN, szeptember 30. Az első német csapatok péntekről szombatra virradó éjszaka, 12 órakor állépték a cseh határl és megkezdék bevonulásukat a szudeta területre. Ezek a csapatok a müncheni egyezményben megjelölt első zónát foglalják el Passau és Linz között.

Német diplomáciai körökben származó értesítés szerint a müncheni egyezmény 5-ik paragrafusában megjelölt szudeta területek elfoglalása angol légiók és francia volt front-harcosokból álló csapatok közreműködésével fog végbemenni.

Göring marsall péntek reggel fogadta a Havas ügyénység tudósítóját, aki előtt örömeinek adott kifejezést a létrejött megegyezés fölött. A Münchenben összehívott államfői nagy győzelmet arattak és ennek a győzelemnek a neve: béke. Göring hangsúlyozta, hogy az utóbbi hetekben egyetlen ellenséges megnyilatkozás sem történt Németországban Franciaországgal szemben. A két név kölcsönös békének kell, hogy éljen egymással. A porosz miniszterelnök válaszos elragadtatással hangján nyilatkozott Daladier francia miniszterelnökről. „Pompás ember ez, ezzel lehet politikát csinálni!” — mondotta Göring.

Daladier németbarát nyilatkozata

Daladier miniszterelnök egyébként péntek délelőn egy óra 20 perckor indult el reptérre Münchenből Párizsba.

Daladier elutazása előtt a német távirati iroda párizsi tudósítója előtt, aki az értekezlet alkalmából Münchenben tartózkodott, a következő nyilatkozatot tette:

— A müncheni összejövetel történelmi időpontot jelenthet Európa történelmében. A nyugati nagyhatalmak vezetői magas megértéssel szellemének köszönhető, hogy sikerült elkerülni a háborút és tisztességes békét biztosítani az összes népeknek. Örömmel állapíthatom meg a magam személyében, hogy Németországban nincs gyűlölet, vagy ellenségeség Franciaországgal szemben. Legyenek bizonyosak, hogy a franciák sem viselkednek ellenséges érzelmeikkel Németországgal szemben és ez így volt a diplomáciai feszültség és legutóbbi katonai előkészületek napjaiban is. Népeink azt szeretnék, ha minél behatóbban megérthetnék egymást. És én boldog vagyok, hogy minden erőmet ezen szükséges és termékeny megegyezés megvalósításának szentelhetem. Megköszöntem a Führernek, Göring marsallnak és Ribbentropnak a meleg fogadtatást, amelyben részesítettek, kérem továbbítsa ön is köszönetemet München lakosságának.

Daladier közölte még, hogy valószínűleg holnap, vagy holnapután összehívja a francia parlament, amelynek színe előtt fog beszámolni a müncheni tárgyalásokról. A feszült helyzet miatt behívott tartózkodókat pedig haza fogják küldeni.

Mussolini még az éjszaka folyamán utazott el vonaton Münchenből. A határállomáson egybegyűlt tömeg nem rendezett tüntetést, nehogy megzavarja a Duce útját. Mussolini vonata délután hat órakor futott be a római pályaudvarra, ahol Victor Emánuel király és hatalmas tömeg fogadta a Duce-t, akit nagy érzelmekkel részesítettek.

Chamberlain és Hitler közös nyilatkozata

Az angol-német békedokumentum

MÜNCHEN, szeptember 30. A négy hatalmi értekezlet befejezése után váratlan fordulat következett be, amely egész Európában óriási meglepetést keltett. Chamberlain angol miniszterelnök ugyanis nem utazott vissza Londonba, hanem péntek délután Münchenben maradt. Dél előtt feltizenkettőkor — előzetes megállapodás alapján — az angol miniszterelnök megjelent Hitler magánlakásán, a Prinzregenten strassen. A Führer saját autóját küldte el Chamberlainért, aki parlamenti titkára Lord Douglas és von Halem angol követségi tanácsos kíséretében jelent meg a Prinzregenten strassen. A tanácskozáson azonban csak a külön gépkocsin érkezett Schmidt követségi tanácsos vett részt, mint tolmács.

Chamberlain elutazása előtt erről a nagyjelentőségű tanácskozásról a következő nyilatkozatot adta a sajtónak:

— Mindig számítottam arra, hogy ha sikerül békés megoldást találnunk a csehszlovák kérdésben, megnyílik az út Európa általános megbékülése számára. Ma délelőtt tanácskozást folytattam a Führerrel. Mindketten a következő nyilatkozatot írtuk alá:

„Mi, a birodalom vezérkancellárja és Nagy-Britannia miniszterelnöke újabb tanácskozást tartottunk és kijelentjük, hogy az angol-német kapcsolatok ügye elsőrendű jelentőségű mindkét ország és egész Európa számára. Ugy véljük, hogy a csütörtök esti egyezmény és az az angol-német tengerészeti egyezmény a két nép azon kötelezettségét jelképezi, hogy a jövőben sohasem folytassanak háborút egymás ellen. Elhatároztuk, hogy a tanácskozási módszer legyen a jövőben az, amelyet minden olyan ügyben alkalmazni fogunk, amely a két országot érinti és el vagyunk határozva arra, hogy folytassuk erőfeszítéseinket az esetleges egyenetlenségekre szolgálható okok kiküszöbölésére, megerősítvén ezáltal Európa békéjének biztosítását.

Az angol miniszterelnök délután 2 óra 20 perckor indult el Münchenből.

Roosevelt világbéke-konferenciát hív össze

WASHINGTON, szeptember 30. Péntek reggel Roosevelt elnök és Cordell Hull külügyi államtitkár együttesen vették tanulmányozás alá a müncheni egyezmény szövegét, amelyet még az éjszaka közölt a washingtoni kormánnyal Amerika berlini követe. Beavatott körök szerint a pillanatot alkalmasnak találják a washingtoni tényleges sebesebb egyezmény létrehozására, a béke állandó biztosítása érdekében. Lehetségesnek tartják, hogy Roosevelt elnök nemzetközi konferenciát fog összehívni, a világ békéjének új alapokra való helyezése céljából.

Sirovy csehszlovák miniszterelnök drámai proklamációja

Prága, szeptember 30. Sirovy tábornok, csehszlovák miniszterelnök ma délután öt órakor rádióban fordult Csehszlovákia népéhez. A kiáltvány szövege az alábbiak szerint:

„Polgárok és katonák! Mindannyian tudjátok, hogy azok közé tartozom, akik a világháborúban önkéntes szerepet vállaltak a cseh nemzeti hadsereg megszervezésében. Abban az időben bajtársaim habozás nélkül állottak mellém, hogy megteremtsek nemzetünk évszázados álmát: a szabad és független Csehszlovákiát. Sora-döntő idők voltak ezek.

Ma éppen ilyen soradöntő idők élünk. Ma is a nemzet jövőjéről van szó. Életem legvalóságosabb pillanatait éltem át ezekben a napokban, a legfájdalmasabb órákat, amelyeknél talán a halál is könnyebb lett volna.

S ha mégis a béke mellett döntöttem, úgy ennek az a meggondolás volt az oka, hogy Csehszlovákia népének dolgozó millióira kellett gondolnom, akiknek életéért felelősek érzem magam.

Az a szomszédos hatalom, mely ellenünk felsorakozott, hatalmas túlerővel megsemmisíthette volna nemzeti létünket s így nem maradhatott más választásom, minthogy a jövő számára megfontalmazzam azt a hazát, amelyet apáink hagytak ránk, akiknek az életük a miénknél sokkal nehezebb volt, mert nélkülöztek a szabadságot.

Ezekben a napokban mindent mérlegre tettem és mindent megfontoltam. Mint katonának vállalom kellet a felelősséget a harc, vagy a megsemmisülés között, a háború, vagy béke útja között. Végül is arra az elhatározásra jutottam, hogy a béke útját kell választanom és új határaink között meg nem fogyotkzott nemzeti energiával kell új alkotunk államunkat. A szudeta terület lakosság elcsatolásával nemzetünk katasztrofális tömörebb egységet fog alkotni és így bensőségesebb nemzeti életet élhet a jövőben. Mindent átgondoltam és a meggondolás eredményeképpen az a fel fogás alakult ki bennem, hogy a béke útja az egyetlen helyes és jó út, mert a munka felé vezet és dolgozó nemzetünknek az új boldogulás lehetőségét nyitja meg.

Ama négy hatalom államfői, akik tegnap Münchenben rólunk és felettünk határoztak, a csehszlovákiai német területek elcsatolása mellett döntöttek. Számunkra e borzalmas határozattal szemben csak két út volt lehet-

séges: a kétségbeesés útja, nők és gyermekek életének tömeges feláldozása, vagy pedig az a feltételnek elfogadása, amelyeket Münchenben határozatah foglaltak.

A tegnapi müncheni határozatban foglaltakhoz nagyon hasonló a világtörténelemben. Békére kényszeríthettek bennünket, amit mi szívesen vállaltunk volna önként is, ha nem ilyen szörnyű megalkuvással járt volna.

Mondjuk meg nyíltan: azok, akikben bízunk, elhagytak bennünket. Így nem maradt más lehetőség számunkra, mint az, hogy bár mily megdöbbentéssel és megrendüléssel, a megmaradt lehetőségek között építsük fel állami életünket, hogy az új határok között kaphasson új erőre nemzetünk, amely már annyiszor élt át a multban megpróbáltatásokat, amelyekből mindig megújultan került ki.

Köszönetemet fejezem ki a hadseregnek, amely ezekben a válságos napokban fegyelmével és áldozatkészségével tartotta fenn a rendet.

Végül Sirovy miniszterelnök azzal a figyelemztetéssel fejezte be beszédét, hogy a lakosság ne üljön fel azoknak az idegen hatalmak által felbékelt ügynököknek, akik harcra és ellenállásra hívják fel a lakosságot, ami csak Csehszlovákia teljes pusztulását hozná magával.

Németbarát tábornok a magyar vezérkar élén

Budapest, szeptember 30. Az Havas megbízható forrásból nyert, de hivatalos helyről meg nem erősített hírt közöl arról, hogy Keresztész-Fischer tábornok, a magyar hadsereg vezérkari főnöke lemondott méltóságáról és helyét Werth tábornok, a katonai iskolák parancsnoka foglalta el, aki németbarát érzelmeiről és németországi kapcsolatairól ismert.

Angol és francia frontarcosok tartják fenn a rendet a népszavazás alatt

London, szeptember 30. Angliában biztossá veszik, hogy angol frontarcosok fogják fenntartani a rendet az átadás ideje alatt. Mintegy ötvenezer önként jelentkező frontarcos indul utnak Cseh-

A világ egy máriáját sem lehet összehasonlítani a

Vermouth Branca

frésztinnnyal.

szlovákiaiba, akik polgári ruhában fogják működni. Mindössze megkülönböztető vényvel látják el őket.

München, szeptember 30. A négyhatalmi egyezmény ötödik pontjának értelmében nemzetközi bizottságot delegálnak népszavazás idejére Csehszlovákiaiba. Angol frontarcosok mellett francia frontarcosok is résztvevnek a rendfenn-tásban.

Lengyelország elégedellen

London, szeptember 30. Lengyelország nagy elégedetlenséggel fogadta a négyhatalmi egyezményt. Prága és Varsó között egyre feszültebbé válik a viszony. A helyi politikai körök kijelentették, hogy még feltételeken sem garantálják Prágának azt, hogy más államok által kötelezett megegyezést betartsanak.

Hatalmas tömegek üdvözölték Daladiert Párizsban

Párizs, szeptember 30. A francia fővárosba nagy megerkezés után, a reptérre szálló Daladier a következő nyilatkozatot tette:

— Németországból térek vissza. A tárgyalások kétségtelenül nehezek voltak, de az mely meggyőződésem, hogy a létrejött egyezmény elkerülhetetlen volt Európa békéjéért és fenntartására. Bizonyos vagyok abban, hogy a kölcsönös engedékenység és együttműködés szellemében, amely a nyugati nagyhatalom akcióit áthatotta, béke meg van mentve.

A miniszterelnök repülőgépe leírhatatlan lelkesedés közepette szállt le a le bourgeois reptérre. Minden oldalról felhangzottak kiáltások: Eljen Franciaország! Eljen Daladier! Az egybegyűlt hatalmas közönség a törte a rendőrkordont és közrefogta Daladiert és a kíséretében levő francia küldöttséget. Disszidált tisztelgett a miniszterelnök előtt, a katonazenekar a Marsellaise-t imádkozta, a hatalmas tömeg színi nem akart elmozdulni. A Marsellaise-t a miniszterelnök és a fogadásra megjelent miniszterek a hadiárk egy csoportja felé indították, akiknek nevében egy kis lány virágokat nyújtott át Daladiernak. Miután lépett a disszidált előtt, Daladier a házigazdáihoz hajtatót, ahol a kormány több tagja, magasrangú katonatiszt és hadügyi főtisztviselők várják. Daladier a le bourgeois reptéren Bullit párizsi amerikai követ is üdvözölte.

Csehszlovákia új rezsim előtt

Prága, szeptember 30. A Csehszlovák Benes pártjának a lapja, a következőkben írja:

„Ki kell küszöbölni mindent, ami párt-szellemből még fennmaradhatott. Nemzet a pártok fölött áll. Ezért nélkülözhetetlenül szükséges, hogy a jelenlegi válságban, amely egész Európa értékét veszélyezteti, — a csehszlovák nemzet az azult egységes legyen határozataiban. Ezaz egyetlen eszköz arra, hogy politikai létét biztosíthassuk. Ez az egyetlen eszköz az állam újjáépítésére. Követni fogjuk továbbra is Masaryk és Benes elnök útját. Az egész világ elismeri és értékeli határozottságunkat. Sorsunkra hagyatkozunk és nem győztek le.

A békeszerződéseket elváltatják az alapokmánytól

Genf, szeptember 30. A népszavazás közgyűlés elfogadta a politikai bizottság határozati javaslatát, amellyel a békeszerződéseket elváltatják a népszavazás alapokmányától.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMARA